MĖNESINIS MOKSLEIVIŲ ŽURNALAS

1928 M. GEGUŽĖS-BIRŽELIO M. Nr. 5-6

TURINYS

		Pusl.
1. *Salomėja Nėris*:	eilėraštis	225
2. *B. Brazdžionis*: Penkios saulės	„	226
3. *Mažoji Seselė*: Nakties žinyčioj	„	226
4. *Kazys Inčiūra*: Senukė Vasario soduose		227
5. *Salomeja Nėris*: Iš dienoraščio		231
6. *V. Senda*: Menininkas		232
7. *A. Vaičiulaitis:* Moterys anapus uolų		234
8. *Vysk. M. Reinys:* Krikščionybė ir tautybė		239
9. *Victor Hostachy*: Katalikų jaunimo judėjimas Prancūzijoj		243
10. *P. Kirvelaitis*: Mūsų jauniausieji poetai		245
11. *Tylenis*: Į akademišką laisvę		252
12. At-kams abiturientams		255
13. Aukštosios ir specialiosios mokyklos		257
14. *St. G.*: „Nuvainikuota Vaidilutė“ Kaune		259
15. *J. A.*: A. a. dijak. Sal. Dairutis		261
16. *Izab. Blauzdžiūnaitė.*: A. a. Žukauskaitė		262
17. *A. Tamošaitis.*: At-kų muziejaus reikalu		264
18. *Vl. Villamas.*: Rytų aukštaičiuose		265
19. Apžvalga		270
20. Mūsų gyvenimas		275
21 Knyga ir menas		281

„Ateities“ Redakcija: Kaunas, Laisvės Al. 61. Tel. 345

„Ateities“ Administracija: Kaunas, Laisvės Al. 3 Tel. 26-76

„Ateities“ kaina: Lietuvoje metams . . . . . 15 lt. —
Užsieniuose metams . . . . . 20 lt. —
Atskiras numeris . . . . . 1 lt. 75 c.

„Ateities“ Administracijoje

galima gauti šie leidiniai:

1. *Salomėjos Nėrės* Anksti Rytą I-ji eilėraščių knyga. Kaina 2 lt, 50 ct.
2. *Prof. J. Ereto* Beethoveno Jaunystė. Kaina 3 lt. 50 ct.
3. *V. Stonio* Ašarėlės. Eilėraščiai. Kaina 3 lt.
4. Mūsų Idėjos. Kaina 1 lt. 50 ct.
5. *Kun. Pr. Jakščio* Žmogaus tikslas. Kaina 1 lt. 50 ct.
6. *Kun. Pr. Jakščio* Bažnytinė valstybė. Kaina 1 lt. 50 ct.

Įvairių metų „Ateities“ komplektų moksleiviams — po 8 lt. kompl. ir pigiau; nemoksleiviams — 12 lt.

Be to, per „Ateities“ Adm-ją galima gauti visų metų „Židinio“ komplektų, prof. St. Šalkauskio: „Bendr. Mokslinio darbo Metodikos Pradai“, „Romuvos“ 1 ir 2-oji knygos, Putino „Tarp dviejų aušrų“ ir t. t. Išsirašant tiesiog iš Adm-jos knygų nemažesnei kaip 10 lt. sumai ducdama 25% nuolaidos.

Siunčiama tik apdėtu mokesčiu.

ATEITIS

Mėnesinis moksleivių žurnalas

Nr. 5—6 1928 m. gegužės—birželio mėn. XVIII

Salomeja Neris

Nepalik, jaunyste, nepalik manęs!
Aš dar noriu žaisti, aš dar noriu juoktis!
Aš gyventi noriu! —
Nepalik manęs!

Eisim, kaip atėjom, eisime kartu!
Tiek baisių bedugnių dar neišmatuota!
Tiek viršūnių siekti!
Eisime kartu!

O jaunystė mano — laisvė ar mirtis?
Vėliavos ir vėjai, šiurpulingi maršai!
Kristi ar laimėti!
Laisvė ar mirtis?!

Bern. Brazdžionis

Penkios saulės

Susiėjo penkios saulės
Vieno ryto spinduliuos,
O vainikais pasipuošę
Dingo vakaro keliuos...

Ir išbraidė visą naktį
Bedegiodamos žvaigždes,
Ir išgėrė monų taurę
Ir palaimino gelmes.

Šoka kryžkelės suktinį,
Svaido ūkanų tamsas,
Šoka skausmą paskutinį,
Apkabindamos dausas.

Iš šventovių plaukia maldos,
Širdyje — dangus... dangus,
O žibintų aureolėj
Ir pasaulis ir žmogus...

Mažoji Seselė

Nakties žinyčioj

Nakties žinyčion melsvon įžengus,
Kai tik užgęsta saulės gaisrai,
Šešėlių skraistėmis veidą pridengus
Ilgesio maldą aukoju jai.

Vienas po kito švinta ir gęsta,
Lyg saulei kylant blaivūs rytai,
Juodais kryželiais jau pažymėti
Mirusio džiaugsmo brangūs aidai.

Vos valandėlė blizgančios laimės
Tuoj vėl sutemo juoda naktis!
Ir paskutinę gėlę nudraskė
Žiauri tikrybė, skaudi buitis.

Tada žinyčion melsvon įžengus,
Kai laimės gaisras gęsta visai,
Šešėlių skraistėmis veidą pridengus
Vienumos auką sudedu jai.

Kazys Inčiūra

Senukė Vasario soduose

Iš Pirmųjų Šviesos Dienų Pasakos „Dienoja".

Skiriama mūsų mylimiems senukams — tautos darbininkams.

(Esti toli nuo žemės, karaliūno Vasario šalyje.
Pasakų rūmai. Išlakios kolonos neriasi spindžioj prieblandoj. Iš rūmų trykšta šaltinis. Marmuro laiptai sukdamies leidžiasi kairėn, į tviskančią statulų angą. Pro ten einama į ištremtųjų šalį — Žemę.
Vasario soduose skraido kviesliai drugeliai, šoka sodų puošmenos Gražiažiedės. Visi čia garbina pavasario šventę, tik už vartų triukšmas. Ten suėjo vargdieniai pasiskųsti savo Viešpačiui, visi jie laužias į Vasario sodus. Dainius keikė pilkąsias dienas, keikė minios įgeidžius. Vasaris jį numaldė ir išlydėjo.
Triukšmas nesimažina).

VASARIS (žvelgdamas slėnin)

Kiek ten ištremtųjų! Veidai jų apniukę.

GRAŽIAŽIEDĖS (apstoja savo Viešpatį ir ima maldauti)

Pakviesk čia, valdove! Jų skundų klausyti
skaudu, draug ir gera. Jie, juodą duonytę
dažnai juk pamiršę, į dangų vis žvelgia.
Žingsnius jų palydi niūri juodadalgė,
o jie ir pro vargą lyg kūdikiai krykščia,
užmiršę verguvę širdies vakarykščią...

KITAS GRAŽIAŽIEDŽIŲ PULKAS.

Kviesk senutę senutėlę.
Štai prie vartų jinai, rymo.
Veidas rodo vargo žymę,
gandina mirties šešėliai.
Ji užsupo užaugino
juk ne vieną, kurs lobynan
žiburėlių prinešios.

KVIESLYS DRUGELIS.

Senutėle, eikš į vidų.
Tavo dienos tebežydi,
tebekvepia tavo gijos,
kaip šaltų gelmių lelijos —
baltos, baltos, baltelytės —
iš kurių tau ims rašytis
aukso staklėse rietimas
atminimų mylimų.
Daug lopšinių išdainuota,
liūlinėlių mylimų!

SENUTĖ (įeina suvytus, lazda pasiramsčiuodama)
Te šlovinams būna Kūrėjas.

VASARIS.
Tebūnie. Motuše, ko būsi atėjus?

SENUTĖ.
Buk geras, valdove, priimk mano naštą.
Kai saulė dienoja, o jėgos vis mažta,
pražydę anūkai kai bėga į ratą —
man gestančios dienos vaidintis suskato.
Nuo lango nesitraukia jau naktys rudenės,
ir ką ilgaamžis esi pragyvenęs,
lyg pasaka blunka, užuomaršon rausias.
Prie židinio sėstum ir taip apsiblausus
kūrendama ugnį išgestum iš lėto.
Tegu glūdišėlė širdis ir sopėtų,
tas sopulys nertųs į džiūgesio miegą.

VASARIS.
Terasi, močiute, barimo čia vietą.
Ar mirt, kai širdin tiek gyvybės įlieta?!

SENUTĖ.
Negundyk manęs, skaisčiaveidi.
Jau saulė senai nusileido.
Anūkų jau skobniai statyti —
man metas jau trauktis į kampą —
gyvenimas jungu jau tampa.
Einu, kur nameliai man švyti,
kur ilsis gyvenimą baigę:
į kevalą trauksiuos, lyg straigė,
į sandarą miegenų lukštą,
kur vėjai ugnies nebepūkšto,
kur vien tik malda begyvena.
Tai leisk, palydėk mane seną!

VASARIS.
Vargus, senute, buvo tavo amžius.
Krauju rašytus lapus tu suglamžius,
mirtim vaduojies — širdis tava serga.
Išvaikščiok visą tu pasaulį vargų,
argi jau rasi taip laimingą namą?
Dienelei gestant visur skliautai temo,
bet vos tik paukščiai sučiulbėjo rytą —
sidabro plunksnom daina surašyta!

(Senutės paguosti įbėga dvi BALTARŪBĖS MERGAITĖS.
Jos klega ir čiauška, lyg vyturėliai)

PIRMOJI (ploja katučių)

Koks geras tas šaltinis skaistvandenis,
tas amžinos jaunatvės gėrimas svaigus!

ANTROJI.

Taip taip. Ir lyg vargų nebūtum nė gyvenęs —
vėl juokias saulė, dega vėl dangus!

PIRMOJI.

Kur buvome, sesyt? Gal atmeni nors tu?

ANTROJI.

Mes grįžtame iš saulėtų kraštų.

PIRMOJI.

O kur gi vėl likimo žygiai ves?

ANTROJI.

Atgal į saulėtų kraštų gelmes!

ABI BALTARŪBĖS MERGAITĖS.

Vykim, sesyte, baltąjį debesį.
Te gražiakūniai berneliai stebisi.
Tegu jie gundos, kur mes nutvėrėme
amžinai jauno būrimų gėrimo!

(Vėl jos susitveria už rankų ir linksmos išsiskubina. Senutė sverdėdama žengia paskui)

VASARIS.

Kas tau, močiute?

SENUTĖ.

Ak, man raibsta akys.
Tai lengvasparnės apgaulios plaštakės?..

VASARIS (kalba galingu balsu)

Ne! Tai amžių miegu užmigę mergytės.
Jos nesiskundė, kantriai nešė kryžių,
ir amžių laimės sodan tat sugrįžo.

SENUTĖ.

Kaip drįs lenktiniauti ir senė palaikė?

VASARIS.

Brangenybių saugot pakalnėn tu eiki.
Dar tebeskamba dainelės,
kuriom mažą miginai,
mažą, brangų didžiasielį.
Jis išklydo jau nūnai
už tave dainų dainuoti.
Grįžk į užmirštą namelį,
grįžk ir verpki šilko giją,

šilko giją plonelytę
burzginėliu rateliu.
Visos žaizdos te užgija.
Aidų vienumos tyliu
ims žiniuonys surašyti
tavo dainą -- ta ta to,
šilko giją — ta ta to
liūlinėlį — ta ta to
čiuto čiuto — ta ta to.

SENUTĖ

Žadi man grąžinti gyvatą suklupusią?

VASARIS.

Tavojom dainelėm močiutę pasūpuosiu.
Išlenki šią taurę, šią mirgančią, sklidiną! —
ir melsdama šauksi nežinomą rytdieną

(Iš Amžinos Jaunatvės šaltinio pasemia jai pastiprinančio gėrimo)

SENUTĖ (begerdama)

Tu prakalbinai mane,
kaip siūlelis balto lino —
ir širdis jau nebežino,
ar klajoja, ar sapne.
Kaip negrįšiu aš namučio?
Kur gi taip ramiai pabūčiau,
kur užspaustų man akis,
jei ne dūminėj gimtinėj?
Jei, Dievuli, neužgynei
man gyventi — te sugis
širdis nerimo kankinta.

VASARIS.

Imk, senute, šį žibintą,
jis tau švies į namučius;
dėk į židinį — skaisčius
sapnelius sena sapnuoki.
Jei pelėda gudžiai suokia,
tai ne tau, tai piktadariui;
jei už lango vėjai ūkia,
tai ne tau — jie susitarę
puolusius bedugnėn suka.

SENUTĖ.

Stebuklingai suspindėjau.
Seksiu savo žvaigždę skaisčią —
einu kraut našlaičiams kraičių —
Būki šlovinams, Kūrėjau!

(Drugiai ją išlydi)

Salomeja Neris — Bačinskaitė

„Ateities“ Redakcijos narys.

. . . Leidos saulė už Nemuno. Vakaro vėjas dvelkė pušynu. O jaunimas vis žaidė. Nežinau, ar jautė jie, kai besileisdama diena negrąžinamai nusinešė brangias viltis ir svajas . . . rytą godotas, rytą svajotas!

Jų verkė . . . verkė vaikai, kurių norai toki dideli, kaip visa žemė ir dangus. Tik vaikai, paklydę našlaičiai tiesia rankas į nežinomą rytojų: O rytojau, būk gailestingas! Neapvilk savo žadėjimais bejėgių vaikų! Bet rytojaus dievas kurčias, aklas ir bešir-dis! O vaikų norai neįvykdomi, kaip dangus nepalenkiamas žemei . . .

Saulė purpuriniais laiptais leidžiasi vis žemyn ir žemyn. Prijuostėj ji nešasi blizgančius vaikų žaisliukus, kuriais jie nuo ryto žaidė . . . Verkia palikti nelaimingi vaikai . . . Rytoj ji vėl pabers masinančius žaislus . . . tik tam, kad vakare surinkus nusineštų . . . Bet kas įtikins vaikus, kurie nori džiaugtis?!

Salomeja Neris.

Iš dienoraščio 1925 m.

Tą žiedą jis atidavė pirmutiniam gatvės elgetai ir auštant sugrįžo vėl į savo palėpę.

Švito.

Tas paveikslas, apie kurį tiek daug visi kalbėjo, kurio jis tada už nieką neatidavė — buvo apdulkėjęs. Jis išėmė jį iš rėmų, numetė į kampą ir net nesulaukęs aušros, uždegė visas lempas ir atsistojo prieš naują audeklą.

A. Vaičiulaitis

Moterys anapus uolų

Tai šaliai Viešpats savo dešiniosios nesigailėjo. Jis apjuosė ją mėlynomis mariomis ir siuntė joms siūbuoti švelnų vėją. Pakraščius apželdino tamsiomis giriomis, o vidurį apsodino džiaugsmu trykštančiais kaimais. Giriose dieną naktį lokiai ir vilkai vaikštinėjo, šalia jų rupšnojo žolę stirnos ir laukinės ožkos. Jie nepuolė vieni kitų, silpnesnieji nebėgo nuo galingųjų. Samanotuos medžiuos per kiaurus metus čiauškėjo paukščių pulkai ir žaidė vikrios voverės. Apačioje, tarp medum prisisunkusių gėlių, dūzgė kruopšti bitužė, raitėsi prieš saulę gyvatė, ir netoli jos nosytę pakėlęs žvalgėsi ežys.

Kaimus supo džiaugsmas, kaip rudens vortinkliai sidabrines pievas. Sotūs gyveno ten žmonės, badas tūnėjo už devynių marių aukštam vario kalne uždarytas. Jie nė ligos nežinojo. Kai ateidavo mirties metas, jie, sapnuodami didžiausią savo amžiaus sapną, užsnūsdavo, kad vėl prisikeltų. Slinko jų dienos, kaip visa raminanti muzika, tarp darbo laukuose, kur sunkios varpos brendo, tarp palaiminto pasilsio žydinčiuose soduose, kur puikūs vaisiai noko. Jų širdims svetimos buvo nuobodžio valandos, jie nežinojo krūtinę draskančio ilgesio.

Viešpaties ranka davė, kad nepūstų šalti vėjai, iš jo valios ėjo, kad sausra į tą šalį neatklystų.

Papročiai buvo ten kaip auksas brangūs. Žmonės šlovino visų daiktų Pagrindą, mylėjosi ir pasilsio metu šoko, gerdami stiklus gaivinančio vyno, klausydami čiulbančių paukščių. Vyrai nevertė ten moterų darbo dirbti, jie niekumet rūsčiu žodžiu nesakė joms, kad padarytų vieną ar kitą darbą. Jos dainavo savo vaikams migdančias daineles ir glostė jų baltas galvytes.

Vidury salos stūksojo aukštos uolos, jų pašlaitėse glaudėsi du miestai, kurių visam krašte daugiau nė nebuvo.

Žmonės negalėjo atsigėrėti savo gyvenimu.

* * *

Bet vieną vidurnaktį pas Sinesensą, iš prigimties rūškaną moterį, atėjo klastingoji bedantė Puela, atsisėdo pelenuose ir ėmė raudoti, savo žilus plaukus raudama.

— Koks skausmas tave kankina? klausė susirūpinus Sinesensa. Ar tik nebus tavo vyras ar kuris vaikas miręs, kad taip graudžiai verki?

— Oi ne! — šaukė klastingoji Puela.

— Liaukis pagaliau, draudė ją Sinesensa. Man net širdį sopuliai varsto. Sakyk, kas galėjo tau atsitikti?

— Ak, kokia tu kvaila, jei nesupranti, kaip sunkus mūsų gyvenimas po vyrų globa. Vargas toms, kurios, lyg aklos žiurkės, pro ploną mūsų džiaugsmo kevalą nemato prievartos ir sunkios naštos.

— Kaip, ar kas kėsinasi sentėvių papročius keisti?

— Nesupranti manęs, aiškino Puela. Mat, ir visa nelaimė, kad jų niekas neketina keisti. Suprask, kad tie sentėvių papročiai, pagal kuriuos mes tvarkomės, tik vyrą šlovina, jam visus darbus skiria, į jo rankas visą valdžią ir teisybę paduoda. Jie atiduoda moterį vyrui, neuždėdami jai jokių pareigų ir rūpesčių. Ak, Sinesensa, kaip baisu, kada imi apie tai galvoti. Rodos, grąžtai galvą grąžo, ausyse karo orkestras groja. Lyg mes turim būti peteliškės, kurioms niekas nerūpėtų?

— Bet aš čia didelio blogumo nerandu, — tarė Sinesensa. — Nors mūsų galva pasilsi, kai vyrai su reikalais laksto.

— Tik pamanyk, brangioji, kas mums per malonumas iš to. Štai dabar atejau rūstaus vidurnakčio metu bijodama dieną, kad vyras nepajustų ir nepasakytų: „Nesivargink, aš padarysiu, tik liepk ko reikia“. Aš persvarsčiau visą tvarką ir radau, kad moteris turi viską daryti lygiai su vyru. Tos galvoj, kuri su mano nuomone nesutiktų, būtų tiek proto, kiek ant karoso plunksnų.

— Žinoma, pritarė Sinesensa, kuri visumet norėjo rodytis neišpasakytai išmintinga.

— Be to dar, suprask, kad vyrai, mus užvaduodami, neskirdami lygaus darbo, tik nustelbia mus, siaurina mūsų teises. Teisingiau — mes neturim jokios laisvės. O jos reikia, reikia, reikia...

— Aišku, kaip mėnuliui ir saulei sykiu danguje šviečiant, linkčiodama galvą plepėjo Sinesensa.

Po tų žodžių Puela atsistojo nuo pelenų, švariai nusidulkino ir taip prašneko:

— Aš sumaniau, ką mes, moterys, turime daryti. Tu pranešk savo kaimynėms, kad užporyt ateitų į Šervaus negyvenamus namus, pati pasistenk kuo daugiau į mūsų pusę patraukti.

— Gerai, tarė Sinesensa. Aš tavo tarnas nuo šios valandos taip, kaip mano tarnas yra mano vyras. Tu, Puela, nuostabi moteris. Iš tikros širdies sakau, kad jei nors devynios tokios atsirastų, tai mūsų sala savaime padebesėmis lakiotų, kaip anuomet pranašo Alijošiaus ugninis vežimas.

* * *

Seni Servaus namai nustebo ir baisiai bijojosi, kad neplyštų nuo moterų kamšaties. Ant langų ir durų sustojo pačios piktosios ir atkakliosios Puelos šalininkės su rykštėmis rankose. Į vidurį suvarė ne tiek paklusnias, ypač tas, kurios buvo neseniai pasirinkusios sau mylimuosius.

Tai buvo didysis moterų išsivadavimo seimas. Tiek skaidraus vandens visomis salos upėmis į marias nenuplaukia, kiek ten buvo gražių žodžių pasakyta. Bet ne lakštingalų balsai ten skambėjo, tik pikta Puela čirškė. Ji taip įkaitino susirinkusias, kad jos šaukė įnirtusios, reikalavo vyrams atlyginti. Visos neteisybės prieš akis buvo aiškiai išdėtos, kad beveik visos neabejojo, išskyrus pačias dailiąsias ir jaunąsias. Bet niekas nesako, kad visos būtų iš prigimties piktos buvusios. Ne! Tik dvi ar trys tokios buvo, ir jos visą ratą aplink ašį suko; kitos, pasidavusios valandos nuotaikai, šaukė pačios nežinodamos, ko nori.

Nežinia, kas iš seimo būtų išėję, jei ne gudri kaip lapė Puela. Ji buvo atsivedusi savo dukterį, kuri mokėjo rašyti. Jauna mergaitė paskaitė iš anksto parašytą rezoliuciją. Pati Puela savo amžiuj nei skaityti nei rašyti nemokėjo ir tuo labai didžiavosi. Tą rezoliuciją priėmė vienu balsu, nes tos, kurios tylėjo, pagal žinomą taisyklę turėjo taip pat sutikti.

Ta rezoliucija sakė, kad moterys nuo vyrų atsiskiriančios, kad vyrai turį joms užleisti vieną katrą miestą. Jos pasiimsiančios mergaites, o vyrams paliksiančios berniukus. Jos su vyrais jokių reikalų daugiau neturėsiančios.

Ir daug dar gražių minčių buvo ten parašyta, kurioms apsakyti trūksta žodžių.

Moterų seimas ūžė, kaip giria, perkūnijai užėjus. Jaunosios būtų noromis pabėgusios, bet ant langų ir durų stovėjo su rykštėmis. Todėl jos nerado jokios vilties.

Visiems suprantama, kodėl, kaip viešai buvo pranešta, visos moterys tą nutarimą priėmė.

Smarki audra tiek nerimo nebūtų sukėlusi vyrų tarpe, kiek ta žinia. Bet gudresnieji tuoj atsipeikėjo, nusijuokę numojo ranka ir vėl nuėjo savo darbo dirbti.

Jie, nors raukydamiesi ir nevienas su skaudančia širdim, turėjo atsiskirti su savo žmonomis, atidavė joms pusę salos, ir pusę visų savo turtų.

Senės ir pikčiurnos ėjo šūkaudamos, džiaugėsi savo padariusios.

— Aš negaliu linksmumu tvertis, rėkė visa gerkle Sinesensa, kai tik pamanau, ką vyrai be mūsų pradės. Tik įsivaizduok, kūmute, jie sudžius kaip šakaliai, suvys kaip šienas ant tvarto sukrautas.

— Taip, taip, tvirtino Puela. Aš žinau, jie neiškęs be moterų ir ateis iš anapus uolų į mūsų dalį. Bet mes juos akmenimis laidydamos nuvysim.

Viduramžės nepritarė senėms, jos nesitikėjo be vyrų išlaiky-

siančios. Bet jos buvo nenusiminusios, jas viliojo naujas gyvenimas. Jos taip kalbėjo:

— Tik pagalvokit! Mes pačios viską darom, pačios visur einam. Mums nuo šiol nereikės daugiau vyrų šen ar ten siuntinėti.

— Kokia didelė laimė ir laisvė iš to bus!

Jaunosios gi, nuotaikai pasidavusios, ėjo linksmos, nešamos, kaip maži paukšteliai smarkios vėtros, tos valandos džiaugsmo.

Į kalną buvo sunkiau lipti. Su dideliu kantrumu pasiekė viršūnes ir ėmė žemyn leistis. Jos iškeliavo anksti rytą, savo naują buveinę pasiekė jau kitai dienai auštant. Mieste jos tą pačią valandą įsitaisė, išrinko Puelą prezidentu, Sinesensą vyriausiu ministeriu. Tas, kurios buvo nepaklusnios ir mylėjo vyrus, pristatė sunkių darbų dirbti ar kalnuose kaiminių ganyti.

* * *

Dar tą pačią naktį nejauki viešnia atsilankė į ne vienos širdį: didelis pasiilgimas ėmė jas kankinti. Jos dejavo savo lovose, išlipusios klupsčios prašė Viešpaties pasigailėjimo ir ramybės. Kitos, kur karštesnės, net balsu raudojo ir daužė rankomis grindis.

Jaunutė Cela dieną ganė kaiminę. Vakare, suvariusi gyvulius į žardį, pati negrįžo į pakalnėj šviečiantį miestą, bet pasilypėjo aukštyn, pasiekė uolų viršūnes ir pasilenkusi pradėjo ieškoti vyrų miesto žiburių. Pamačius gailiai pravirko. Ji žinojo, kad ten yra jos mylimasis, truputį išdidus, bet jai tinkąs Barbas. Ji puolė prie šalto akmens, prisiglaudė krūtine prie jo ir pro ašaras kalbėjo:

— Kam mano takas turi būti sopulio vieta, ir mano dienos, kaip nabašninkų šešėliai. Aš noriu gyventi, gyvendama pažinti šviesą ir džiaugsmus. Negaliu kankintis, moteries balsas per galingas manyje. Visą ugnį ir karštį nuramins jis vienu akių užmetimu, vienu rankos paglostymu. Aš prie jo ištirpsiu, kaip grabnyčių žvakė, susiliesiu su juo ir visu pasauliu. Jį ir žemę dar labiau mylėsiu.

Cela, klupdama ant stačių uolų, nusileido žemyn ir dar neprašvitus pabeldė į jo duris. Jos kojos buvo kruvinos, rūbai erškėčių sudraskyti. Ji stovėjo ten nusižeminus, kaip vieškelio dulkė, ir laukė nusprendimo.

Gi tai buvo jos išganymas.

* * *

Puela, kai sužinojo apie pabėgimą, baisiai įsiuto. Ji sakė amžinai nedovanosianti, nors žemė ir dangus jos prašytųsi. Tuomet atėjo pas ją trys moterys, kurios ilgėdamosios savo vyrų, visą naktį verkė, meluodamos pasisiūlė atvesti Celą iš miesto, esančio anapus uolų, kad ją atsakančiai nubaustų.

— Mes ją turim prieš tavo akis pristatyti, kalbėjo atėjusios.

— Suprantama, kad kiekvienas nusižengimas nebus dovanotas, — griežtai pareiškė Puela.

— Mes einam — skubinosi jos.

Staiga pašoko ir daugiau.

— Ką jūs vienos ten padarysit. Priimkit ir mus. Cela tokia atkakli mergaitė.

Pro miesto vartus išėjo penkiasdešimt moterų Celos atvesti. Dar jos nebuvo įpusėjusios į kalną, kai išgirdo už savęs daug balsų, lyg tolimo vandens kritimą. Jos atsigręžė ir pamatė dar tiek moterų. Jos prisidėjo šaukdamos:

— Jūs beprotės ar ką. Tiek nė nebandykit Celą atvesti. Su mumis tai jau drąsiai galite eiti.

Prezidentas Puela anų moterų tą dieną nesulaukė. Ji krimtosi, norėdama greičiau Celą nubausti, bet turėjo dar valandėlę luktelti. Bet ji laukė dar ir kitą dieną. Tuomet suprato, kad moterys pabėgo, kad jų daugiau savo mieste neregės.

Bet nenusiminė Puela. Ji įsakė Sinesensai sudaryti tūkstančio moterų pulką ir nueiti neklaužadų suieškoti. Įsakymas tuoj buvo išpildytas. Bet Sinesensa, vos tik spėjo išvysti savo vyrą, puolė prieš jį ant kelių ir prašė dovanoti.

Dar tą pačią naktį pusė moterų pabėgo per uolas į vyrų miestą.

Didelė netvarka buvo Puelos valstybėj. Gatvėse augo žolė, palaidi gyvuliai vaikštinėjo po sodus. Ožkos įbėgdavo į namus ir, lakstydamos po tuščius kambarius, garsiai bliovė.

Pats prezidentas nirto, lakstė, mušė su savo galybės lazda neklaužadas.

Likusios moterys ilgėjosi. Tai buvo daugiausia ligoniai, kuriems tas kelias atrodė per sunkus. Teisybę pasakius, neviena jų apsirgo iš ilgesio. Tai atsiliepė į visų sveikatą.

Gale savaitės Puelos mieste liko tik tos, kurios paeiti negalėjo. Tuomet slaptai atvažiavo jų vyrai, įprašyti pirmiau pabėgusių, ir nakčia jas išsivežė. Tuo būdu ir sugrįžo moterys iš anapus uolų.

Visam mieste liko tik Puela ir palaidos gyvulių kaiminės. Ji atkakliai nutarė nepasiduoti ir iš to savo atkaklumo gavo mirštamą ligą. Kai po kiek laiko vyrai atėjo pažiūrėti, kas mieste darosi, rado Puelą negyvą. Ji gulėjo pastirusi, sugniaužusi kumščias ir kietai sučiauptu veidu, kur buvo dar matyti tvirtas jos pasiryžimas.

Vėl tvarka ir ramybė, kaip palaimos angelas, grįžo į tą šalį. Vyrai ir moterys gyveno didžiausioj santaikoj. Jie davė joms visą laisvę, leido pasirinkti visus darbus. Jos, atsimindamos retkarčiais senas dienas, gailiai nusišypsodavo.

Tik Viešpaties teisingoji ranka palietė tą kraštą, sumažindama perpus visokį derlių: ir rugio varpą, ir daržo gėlę, ir miško medį. Ir bičių spiečius buvo nuo to meto perpus mažesnis, ir avis ėriukų perpus mažiau vedė.

1928-V-15.

Vysk. M. Reinys

Krikščionybė ir tautybė

Žmonių gyvenimui labai daug svarbos turi krikščionybės mokslas ir tautiškas nusiteikimas; šito pasakymo teisingumą liudija žmonijos praeitis: rūpesčiai, darbai, pasiaukojimas, net ir kovos. Ir mums lietuviams krikščionybės ir tautybės principai nemažiau rūpi: Kražių, maldaknygių, knygnešių, draugijų, mokyklų, valstybės kūrimo, šeimų gyvenimo istorija pakankamai patvirtina čia reiškiamą nuomonę. Gyvenimui besiplėtojant iškyla nauji klausimai, kuriems reikia taikyti krikščionybės ir tautybės principai, todėl yra reikalinga ir patys sakytieji principai mūsų sąmonėje pagilinti, kad jųjų pritaikymas būtų visada teisingas.

Kalbėdamas apie krikščionybę turiu galvoj Kristaus mokslą, kaip jisai yra suprantamas Katalikų Bažnyčios, ir išvadas, kurias galima padaryti iš Kristaus mokslo, taikomo žmonių gyvenimui. Nors Kristaus mokslas turi religinius tikslus, tačiau netiesioginiu būdu labai gyvai paliečia ir kitas gyvenimo apraiškas, nes į religiją atremta dora liečia visas gyvenimo sritis.

Vartojant tautybės terminą turima galvoj tam tikri įsitikrinimai ir nusiteikimai, kilę iš asmens priklausymo tam tikrai tautai. Kas sudaro tautą, kokie jos požymiai, klausimas labai painus ir ikšiol nėr pilnai, bent teorijos atžvilgiu, išaiškintas, tačiau tai netrukdo gyvenimo praktikoje nurodyti žymių, kurios šiaip ar taip vis delto nustato asmens priklausomybę vienai ar kitai tautai.

Viena tokių tautos žymių yra tam tikros žmonių grupės kilimas iš bendro kamieno, vadinasi, kraujo giminystė. Šita žymė, aišku, turi svarbos, bet tik ribotam kartų skaičiui, kurį peržengus dingsta priklausomybė tai pačiai tautai. Juk gerai žinoma, kad daugybė dabartinių Europos tautų yra kilusios iš bendro kamieno, bet dabar sudaro visai atskiras tautas. Sakytasai kartų skaičius labai įvairuoja ir pareina nuo visokių aplinkybių.

Bendra kalba yra dar plačiau žinomas tautiškumo požymis, kuris nurodo, kad tą pačią kalbą vartoją asmenis sudaro tą pačią tautą. Šitas kriterijus gal bus plačiausiai vartojamas pasaulyje. Kam gimtoji kalba yra lietuvių kalba, tą laikome lietuviu. Yra tačiau gerai žinomų tautų, kurie ką kita kalba. Anglai ir Šiaurės Amerikos Jungtinių Valstybių gyventojai kalba ta pačia kalba, bet jokiu būdu jie nesutiks, kad jie būtų tos pačios tautos, anglų tautos, žmonėmis laikomi. Vilniaus krašte yra lenkiškai kalbančiųjų, kurie laiko save lietuviais. Panašių tautų ir daugiau yra. Tai visa rodo, kad kalba nėra vienatinis ar galutinis tautos požymis, nors ir labai plačiai vartojamas tautai pažymėti.

Kurios žmonių grupės bendras likimas, bendra istorija, taip pat dažnai vartojama tautai pažymėti. Iš tikrųjų, gyvenimas vie-

name krašte, vienodi stambieji rūpesčiai ir vargai, laimės ir nelaimės, džiaugsmas ir nuliūdimas, labai artimai suriša žmones, subendrina jų nuomonę ir pažiūras. Iš čia ir susidaro bendra nuotaika, dvasia, kuri, galų gale, pasireiškia žmogaus įsitikrinimais ir nusistatymais. Šitas bendrosios dvasios kriterijus, rodąs asmens priklausomybę tam tikrai tautai, yra mūsų laikais labiausiai moksliškai pamatuotas, nors ir turi savyje kai kurių keistybių, pav., jei tautiškumas pareina nuo dvasios įsitikrinimų, o įsitikrinimai gali pasikeisti, tad atrodo, kad ir žmogaus tautiškumas gali pasikeisti. Iš čia eina išvada, kad istoriškai sudarytosios dvasios kriterijus taip pat nėra vienatinis tautos požymis.

Iš to, kas ligi šiol pasakyta, galima padaryti išvadą, kad asmens priklausomybė tam tikrai tautai remiasi iš dalies fiziologiniu giminingumu, iš dalies psichologiniu dvasios pažiūrų ir nuotaikos bendrumu.

Krikščionybės ir tautybės dvasia ir dėsniai labai plačiai liečia žmonių gyvenimą, būtent: kalbą, papročius, turtų gaminimą ir susiskirstymą, draugijų gyvavimą, spaudą, visokias autonomijas ir net valstybių susitvarkymą. Iš čia matyti, gyvenimas turi skaitytis su krikščionybės ir tautybės nuostatais.

Turint prieš akis faktą, kad gyvenimas yra taip plačiai krikščionybės ir tautybės paliečiamas, kyla klausimas, kaip žiūrėti į krikščionybės ir tautybės vertybių didumą. Jųjų svoris aiškėja iš jų prigimties. Krikščionybė yra Dievo apreikšta, žmogaus protingąja prigimtimi, pasaulio tvarka ir Dievo įsakymu paremta, skirta visiems laikams ir visoms tautoms; tautybė yra žmonių padaras, Dievo nedraudžiamas ir leistas, skirtas kai kurioms žmonių grupėms, egzistuojąs tik kurį laiką. Krikščioniškosios eros laikų istorija parodo, ką reiškia ir gali krikščionybės universalizmas ir tautybės partikuliarizmas. Krikščionybės ir tautybės doktrina ir patsai gyvenimas vienu balsu sako, kad krikščionybė turi pirmenybę ir viršenybę. Kiek Dievo veikimas viršija žmogaus veikimą, tiek krikščionybė viršija tautą. Kita vertus, reikia pažymėti, kad krikščionybės viršenybė ne tik nekenkia tautybei augti, plėtotis, bet dar jai padeda, apsaugodama ją nuo kraštutinumų — nukrypimų.

Krikščionybė liečia žmonių gyvenimą tuo būdu, kad gyvenimui neša tikrą palaimą.

Jau Senajame Įstatyme, krikščionybės parengime, buvo jautriai parašyta apie tėvynės meilę. Psalmėje 136, eil. 5—6 pasakyta: „Jeigu užmiršč̃iau tave, Jeruzale, tebūna užmiršta mano dešinioji. Tegu prid̃žiūsta mano liežuvis prie gomurio, jeigu tavęs neatsiminčiau“. Taip branginama savo sostinė. Ketvirtasai Dievo įsakymas „Gerbk savo tėvą ir motiną“ apima tolimesnėse išvadose ir tėvynės reikalus, įsako ją gerbti.

Kitu tačiau atžvilgiu kirkščionybė yra visuotinė religija, skirta visoms tautoms ir visiems laikams. Evangelijoje yra parašyta „Eikite tat ir mokykite visas tautas, krikštydami juos vardan

Tėvo ir Sūnaus, ir šventosios Dvasios, ir mokydami juos laikyti visa, ką tik esu jums įsakęs“ (Mat. 28, 19—20). Čia yra pagerbiamos visos tautos, ar jos didelės, ar mažos, jokių skirtumų ne daroma.

Krikščionybė brangina kiekvieną tautą, brangina ir jos kalbą. Katalikų Bažnyčia reikalauja, kad kunigai mokėtų vietos žmonių kalbą dvasiniams patarnavimams; jeigu tačiau vartoja bažnytinėje liturgijoje lotynų kalbą, tai daro dėlei įvairių praktiškų sumetimų ir nedaro iš to jokios dogmos.

Krikščionybė palaiko gerus žmonių papročius, nors jie būtų ir iš pasaulinės srities, kadangi nepriešingi doros dėsniams papročiai yra artimai susiję su žmonių tėvyne ir jųjų kalba, o savo tėvynę krikščionybė įsako mylėti. Krikščionybė neigiamai žiūri į kosmopolitizmą, t. y. pakraipą, sulig kurią nėr reikalo mylėti tėvynės, nes jos faktinai ir nėsą: visi kraštai turį būti lygūs žmogui. Suprantama, kodėl krikščionybė peikia kosmopolitizmą, nes kosmopolitizmas, atpalaiduodamas nuo pareigų savo tėvynei, veda prie atpalaidavimo nuo pareigų savo tėvams ar tolygiems asmenims.

Šios žemės turtus, jųjų gamybą ir suskirstymą taip pat liečia krikščionybė savo dėsniais, būtent, reikalauja, kad turtų gamyboje būtų žiūrima sąžiningumo, stropumo, o turtų suskirstyme—teisybės ir meilės. Prisilaikant šitų dėsnių, be abejo, bus pasiekta maksimum ūkiškos gerovės.

Krikščionybė gyvai paliečia žmonių visuomeniską gyvenimą. Ji reikalauja, kad mokykloje būtų ne vien mokoma, bet ir auklėjama Kristaus mokslo dvasioje, kad žmonėse kurtųsi katalikiškos draugijos, kurios palengvintų žmonėms siekti religinių ir pasaulinių tikslų, kad žmonių tarpe paplistų kuo daugiausia katalikiškų raštų, kurie įsamonintų katalikus jųjų prievolėse; pagaliau, krikščionybė leidžia, kad tautos, kurios sugeba, turėtų savo siauresnėse ar platesnėse ribose pilietinį savarankumą, ar net ir visą nepriklausomybę.

Krikščionybė, reikalaudama iš žmonių tėvynės meilės, atseit, pagirdama patriotizmą, nurodo tačiau, kad reikia artimas mylėti, vadinas, ir kitos tautos gerbti, palaikyti taikingus, gerus santykius su jomis, tuo būdu skleidžia žmonių tarpe žmoniškumą, gera prasme imamą humanizmą. Krikščionybė parodė tą žmoniškumą net ypatingu būdu perimdama iš kai kurių tautų jųjų kai kuriuos papročius. Tuo būdu krikščionybė rodė, kad krikščioniškoji kultūra susidaro iš dieviškojo (Dievo žodžio ir įstaigų) ir įvairių tautų žmoniškojo elemento sintezės.

Tautybė reikalauja branginti savo kalbą, papročius, kelti visa, kas savo, sudaryti savo tautinę kultūrą, turėti savo valstybę. Šitie tikslai visai pagirtini ir, kaip anksčiau buvo minėta, krikščionybė nedraudžia jų siekti, net ir remia.

Tautos darbe kartais esti pastebimos tendencijos, kurių jokiu būdu negalima pagirti, nei su jomis sutikti, būtent, kartais

yra norima tautybė aukščiau statyti, negu krikščionybė, panaudojant krikščionybę tik kaip priemonę tautininiams siekimams. Taip elgiasi, pav., lenkų vadinamieji endekai (tautin. demokr.), prancūzų konservatyvūs nacionalistai „Action française“ krypties. Tokia tendencija yra nepamatuota dėliai motyvų, kurie anksčiau buvo suminėti, atseit, kad krikščionybė atstovauja dieviškajam pradui, o tautybė žmogiškajam.

Kartais pasitaiko tautiškame darbe ir kai kurių kitų nukrypimų, pav., nacionalizmas ar tautinis šovinizmas. Nacionalizmas per daug kelia ir brangina visa, kas tautiška, nežiūrėdamas, ar yra tam pagrindo, ar ne, turi imperialistinių tikslų, atseit, siekia pavergti kitus ir tuo būdu esti priežastimi didelių nesutikimų tautose. Didysis pasaulinis karas yra žymioje dalyje nacionalistinių siekimų padaras. Dar blogesnis yra tautiškas šovinizmas, kuris stačiai neapkenčia kitų tautų, visa norėtų sau turėti. Toksai nusistatymas ne tik prieštarauja krikščionybei, bet ir paprastam žmoniškumui. Kur įsiviešpatauja nacionalizmas ar tautiškas šovinizmas, ten, žinoma, bus skriaudžiamos mažos tautos ar tautinės mažumos; deja, nenusivokiama, kad toksai skriaudimas galų gale labai pakenkia pačiai tautai skriaudikei, nes prieš ją nustato sakytąsias mažumas ir sukelia tarptautinėje arenoje, egzistuojant Tautų Sąjungai, visai neigiamą nuomonę apie tautą skriaudikę, kas, aišku, pakenkia tautai valstybiniu ir ekonominiu atžvilgiu.

Kur yra teisingai prisilaikoma krikščionybės ir tautybės dėsnių, ten įvairių tautų sugyvenimas yra visai taikus ir susidaro jųjų tarpe bendradarbiavimas, kuris tikrai kelia tautų garbę ir jų gerovę.

Moksleiviai ateitininkai pasirinko visai teisingą krikščionybės ir tautybės kelią, jie savo įstatuose įrašė: „Sąjungos tikslas yra sąmoningas jos narių ruošimasis tapti karštais lietuviais patriotais, aiškiai susipratusiais katalikais, tikrais inteligentais šviesuoliais, aktyviais veikėjais visuomeninkais ir gerais savo profesijos specialistais“ (Įstatų 1 §). Ir labai gerai padarė, kad veikimo pagrindan paėmė katalikybę ir lietuvybę, nes atmetus nors vieną iš jųjų būtų šališkumas, nepilnumas, kuris galų gale nuvestų jaunimą visai klaidingais keliais. Organizacijos pasisekimas yra tiesos pilnumoje, jos sintezėje.

Victor Hostachy
Missionnaire de la Salette

Katalikų jaunimo judėjimas Prancūzijoj

Gerb. Autorius šiuo tarpu tesuspėjęs „Ateičiai“ parašyti šį straipsnelį, kurį išvertę ir spausdiname (skaityk 1928 m. „At.“ 2—3 Nr. 143 p.). Kartu džiaugiamės, kad šis naujas „Ateities“ draugas pasižada ir toliau jai bendradarbiauti. Straipsnio gale paduodam jo raštų sąrašą. Red.

Rinktinis visų kraštų jaunimas grįžta į Kristų, bet ypačiai į Jį veržiasi rinktinis prancūzų tautos žiedas, nors šiam krašte jau siaučia komunizmo sūkuriai, kurie pasiryžę iš Vokietijos ir Rusijos perlėkti pasaulį.

Atrodo, kad vis labiau ryškėja dvi pusės, apie kurias kalba Šv. Augustinas: Kristaus ir Antikristo. Pirmoj spiečiasi gyvenimo ir amžinojo gyvenimo šalininkai. Antroj — siutimas ir baisūs pragaro aidėjimai.

Čia negali būti abejingas, bet turi mestis į vieną ar kitą mūšio lauką, į paskutinę Apokalipsio numatytą kovą.

Rodos, kad Prancūzijoj blogo armija jau traukiasi nugalėta, nors dar įsisiūbavusių įniršusių komunistų būrys vis nepalieka savo pozicijų.

Gero armija eina į priekį, ir į jos eiles stoja rinktiniai kareiviai, jauni ir entuziastingi Prancūzų žemės sūnūs. Yra gausių Patriotiško Jaunimo org-jų, Castelnau tautinės katalikiškos Federacijos jaunimas, Katalikų Inžinierių Socialinės Sąjungos jaunimas.

Taip pat daug jaunimo rasime visose katalikų org-jose, ypačiai gerai organizuotas katalikiškas darbo jaunimas ir Jecistai, organizuoti belgų Jecistų pavyzdžiu. Didelis jaunimo skaičius nesiduoda viliojamas „Pažangos“, „Revoliucijos“ ir kt. skambiais šūkiais, bet veržiasi dirbti tikrajai krašto gerovei, kuri pirmiau, negu tampa materialinė ir socialinė, būna religinė ir dvasinė.

Aš čia tik keliais žodžiais noriu nusakyti tą didingą pavyzdį, kurį mano krašto rinktinis jaunimas per šias Velykas mums parodė. Iš tikrųjų, čia jau rimtas krikščioniškojo atsinaujinimo darbas.

Didžiosios Paryžiaus mokyklos šiemet, kaip ir kitais metais, ėjo prie Šv. Stalo, dar kartą tuo pabrėždamos šį galingą religinį judėjimą.

Pernai metais dalyvavusių Velykų pamaldose buvo 9594, o jau šiemet daugiau kaip 10 800. 1927 m. buvo 12 000 Dievo Stalo dalyvių iš įvairių protinio lavinimo mokyklų, o 1928 daugiau kaip 13 000.

Politechnikų ėjo 1100 su viršum Saint-Etienne-du-Mont bažnyčioje, o Centralinės mokyklos mokinių visas 1000 Dievo Motinos bažnyčioj Paryžiuje.

Ir ne tik Paryžius, bet 150 su viršum Prancūzijos ir kolonijų miestų matė gausingus studentų ir mokslеivių būrius kartu atliekančius velykinę. Argi jie nedidvyriški ir nekrikščioniški?

Pagal Jo Šv. Pijaus X norą Dievo Stalas yra kaskart daugiau lankomas ne tik vaikų nuo 5—10 metų, bet ir jaunimo nuo 10—25. Argi tai negeras ženklas tam kraštui, kuris turi kovoti su blogais Revoliucijos padariniais, kurie vis dar graužia iš pagrindų tautos šaknis!

„La Croix de Paris“ 1928 m. bal. 4 d. nr. pabrėžia, kad rinktinis mokslo jaunimas nesitenkina tik velykinės atlikimu.

Visose mokyklose suorganizuotuose rateliuose pulsuoja intensyvus katalikiškas gyvenimas. Jie dirba įvairiose srityse. Štai jų viena: šiemet 41 Politechnikos mokinys, 34 Centralinės, 10 Minų mokyklų mokinių susibūrė į katechizmo mokytojų ratelį ir sekmadienių rytais moko tikėjimo priemiesčių kvartaluose ir apylinkėse. 80 Politechnikos, 100 su viršum Centralinės ir didelis skaičius kitų mokyklų mokinių savo laisvą laiką skiria apaštalavimo darbui. Argi negalima laukti šviesesnių dienų, kada jaunimas grįžta ne į abstraktišką tikėjimą, bet į jo praktikavimą? Argi mus nedžiugina klūpančios prie Dievo Stalo mokyklinio jaunimo eilės?

Paskutiniai rinkimai pavyko geriau, negu buvo tikėtasi. Katalikiško jaunimo drąsios pastangos gerokai pakirto prieškatalikiškųjų kovotojų senas eiles.

Rinktinis katalikų jaunimas drąsiai kovoja už Kristų ir Prancūziją. Blaivėja apsiniaukusios padangės.

Victor Hostachy M. S. raštai:

Mysticisme Romain. II laida in—16, 208 psl.

Joie et Sainteté, Essai d'études d'ames. I serija in — 12, 268 psl. Veikalas Prancūzų Akademijos vainikuotas.

Joie et Saintetè, Nouvel essai d'etudes d'amés. II serija in—12, 272 psl. Veikalas Prancūzų Akademijos vainikuotas.

Etudes d'ames du IV-e siècle. — *En Occident.* in—12, VIII+224 p. III laida.

Etudes d'ames du VI-e siècle. — *En Orient.* in — 12, XX+184 p. IV laida.

Feux de Joie. in—12, 200 psl. III laida.

Dans la joie des saints et des saintes d'Italie. in — 8, 112 psl.

Doc. Dr. V. Mykolaitis Putinas
„Nuvainikuotos Vaidilutės“ misterijos autorius.

P. Kirvelaitis

Mūsų jauniausieji poetai

Gerbiamasis „Ateities“ redaktorius, skelbdamas man pavestą parašyti straipsnį, pavadino jį „pereitų metų poezija“. Šiuo tarpu rašydamas aš dar susiaurinsiu to straipsnelio rėmus ir rašysiu tik apie mūsų „jauniausius poetus“, kurių eilėraščių rinkinėliai pasirodė pereitais metais.

Tiesa, ne visi jie tiek vertingi, kad reikėtų čia minėti. Bet šiuo kartu man rūpi pažiūrėti, į kur krypsta mūsų jauniausieji poetai: ko jie siekia, ko nori, dėl ko liūdi ir tt. Trumpai sakant, bandysiu įžiūrėti, kur eina mūsų jaunuomenės atstovai poezijos srityje, koks jų minčių bei jausmų ratas, I k ą jie mums duoda ir II k a i p duoda.

1.

Pereiti metai bus bene rekordiniai metai naujai pasirodžiusių savo atskirais rinkinėliais poetų skaičiumi. Jų turiu dabar net aštuonetą; štai: Salomeja Neris — Anksti Rytą, Ant. Venclova — Gatvės Švinta, J. Šimkus-Nėlis — Užu Durų, S. Laucevičius-Laucius—Pirmoji Banga, Kazys Boruta — Kryžių Lietuva, Petras Kubilevičius — Pavasariškos Dienos, Ant. Kiliukas — Trupinėliai ir A. Venys — Jaunos Svajonės.

Dauguma tų rinkinėlių plonutės knygelės, 30—50 psl., tik vos pora kiek didesnės (S. Neries, A. Venio). Jeigu dar pridurti, kad daugumo labai nesigailėta popierio, tai bus visai aišku, kad tuose rinkinėliuose eilėraščių visai negausu.

Kaip naujai beįsivyraująs mūsų leidiniuose dalykas reikia pažymėti, kad beveik visų čia minimų rinkinėlių viršeliai šiokiu ar tokiu būdu pagražinti: vienų tam tikrais piešiniais, kitų bent spaustuvės pamarginti. Ryškiausias toks viršelio piešinys yra K. Borutos rinkinėlio: rausvos spalvos plakatinio stiliaus vaizdelis su pakartu šalia bažnyčios žmogumi. Vaizdelis ryškiai apibūdina rinkinėlio turinį.

Bet nepaprasčiausias savo išorine išvaizda yra A. Venio rinkinėlis. Atsivertęs viršelį čia randi paties autoriaus fotografinį portretą. Iš tikro malnos rūbai margo svieto: neseni dar laikai, kada pasirodydami su pirmuoju savo rinkinėliu mūsų poetai nedrįsdavo nė savo pavardės pasirašyti, o dabar štai ir savo atvaizdą pakiša.

2.

Dabar pažiūrėsime, ką mūsų jauniausieji savo rinkinėliuose mums dovanojo, kokiomis naujomis gėrybėmis mus praturtino ar bent ko jie nori, ko siekia. Šituo atžvilgiu juos nagrinėjant, bus galima suskirstyt į tam tikras grupes.

Pirmiausiai pamimsime Venį. Jis ilgai negalvodamas drožia:

Ar žinote?
— Ką?
Myliu mergelę,
— Va!
Iš visų gražiausią
Ir protingiausią. (11 psl).

Savaime aišku, kad įsimylėjęs jaunuolis nevisada linksmas. Dažnai jis bėga nuo žmonių ir gamtoje nori gauti kilnių minčių, ar nors savo liūdesį išlieti. Tokiu atveju Venys traukia:

Protas neveikia,
Mintys atbuko,
Ieškočiau sauso
Skurdaus meduko,
Jį apdainuoti
Gal man pavyktų...

Bet kur jį rasi?
Girios juk žalios...
Ieškodams paklysi,
O pievos tuščios...
Pievose medžių
Tikriausiai nėra. (75 p).

Iš tikrųjų, nelaimingas žmogus tas Venys. Taigi linkėdami jam rasti tą nebuvėlį sausą meduką drauge išreiškiame pageidavimą, kad jį radęs neapdainuotų, bet sukirstų į malkas, tai būtų naudingesnis darbas jam pačiam ir visuomenei.

Nuo Venio neatsilieka ir A. Kiliukas. Iš savo gilaus patyrimo (jo rinkinėlis 1908—1927, taigi 20 metų darbo vaisius) rašo:

Taip, kas pajuto įkvėpimą,
Jo nemainys ant turtų jokių.
Tegul net mato pašiepimą
Iš pradžios pastangų silpnokų (3 p.).

Galėtų šio vieno posmelio užtekti Kiliuko kūrybai nucharakterizuoti. Tik dar reikia pridurti, kad ir Kiliukas laukia savosios (Laukiu, laukiu aš savosios, / Silpsta pajėgos aklų; / Ilgis jausmas, tyli protas / Ir linksmumas pašarvotas; ir tt., 9 p.), myli gamtą, renkasi gėlių. Bet nė jam nesiseka: negali nueiti, kur jo žiedas žydi, nes:

Pagiriuos vilkai bėgioja...
Mane jieškant kad, užtiks,
Jei n'išmušiu jam aš koją,
Gyvo manęs nepaliks. (8 p.).

Ir taip per 64 puslapius!

Dovanos gerb. skaitytojas už šitas ilgas ištraukas. Norėjau čia išsyk su jais pabaigti, tad bandžiau parodyti visą jų turinio bei formos prašmatnumą.

3.

Antra jauniausiųjų grupė, tai už naktį tamsesnio pesimizmo skelbėjai. Čia pirmoji vieta pridera J. Šimkui—Nėliui. Jis nei danguj, nei žemėje neranda jokio gero, šviesaus daiktelio.

Ir meluoja kurie šaukia žmonių miniai,
Kad pasaulis gražumynų gražumynas,
Kad pasaulis visų laimių visa laimė,
O, pasaulis, — tik suplėkę pelenai! — — (5 p.).

Arba štai dar:

Idejos tik kaukės ant veido kiekvieno:
Tam kaukė tėvynės, tam dievo klusnumo, ir tt. (14 p.)

O tai visa dėl to, kad:

Pasauly tik kumštys ir apgaulių kilpos,
Kuriose težvanga akli pinigai — — — (t. p.).

Bet nė auksas, nors jį visi renka, nors už jį „parduodami broliai ir sūnūs, dukterys ir motinos senos", nors jis užpila „isto-

rijos lūpas“ (14 p.), nėra didžiausia galybė. Visa pasaulyje nugali, Š. Nėlio manymu, skurdas:

Didžiausi kaip pusė pasaulio
Skurdo dvasia,

Kas tie kloniai, žydrūs toliai
Ir laukai?
Kas tos akys, krūtys kietos
Ir plaukai?
— Vien tik niekas!
Aš didesnė už galiūnus! (21 p.).

Ir jokia vilties kibirkštėlė nenušviečia Š. Nėlio pasaulio. Tikra nevilties graužia mūsų jaunąjį poetą. Galėtum manyti, kad jau žuvęs žmogus, juo labiau, kad visai neturi jokių ateičiai planų nė siekimų. Bet pasirodo, kad taip blogai dar nėra:

Bet ilgesio nuodai, kaip šimtas vilkų
Be poilsio piaunas krūtinėj manoj.
O juos n u r a m i n t ų m e n k a dovana,
Kad m y l i m i ž v i l g s n i a i tik būt dovanoj — (10 p.).

Tokio jau plauko pesimistas yra ir P. Kubilevičius. Š. Nėlis nors kiek gilesnis, liūdi dėl to, kad pasaulis jam atrodo netikęs, negeras. Kubil. desperuoja tik dėl to, kad:

Tad: Ir niekados jau nieks nepasakys myliu, ir tt.
visa mana buitis —
Pašėlęs vaidinuoklių šokis.
Ir visos mano dienos, ir visos mano naktys.
Aplaistytos manųjų ašarų upeliuos. (19 p.),

O kada ji ateina, žinoma, su aistringai degančiom akim, bei nuogom krūtim, ir, be to, dar uždeda ant jo galvos vainiką, tai mūsų poeto visi troškimai yra išsipildę, visi siekimai jau pasiekti, ir jis tada rašo:

Slaptingą džiaugsmą įnešė jinai manojon buitin.
(Šventykla 13—14 p.).

Be šito „slaptingo džiaugsmo“, Kubil. žino dar kitą, tai:

Užžiebkim žibintus...
Prispauskim prie lūpų linksmybių taures...
Ir dar: Ir meskimės valso pašėlusin šokin
Liepsningais troškimais (6—7 p.).

Tai ir bus visas Kubil. poezijos lobynas. Baigiant rašyti apie šią grupę, reikia pažymėti labai liūdnas reiškinys: susmulkėjo mūsų jaunieji, jauni perseno, nelaiku įklimpo į gyvenimo skurdą ar tiesiog purvyną ir neturi jėgų ar bent noro iš jo išbristi.

4.

Trečią jauniausiųjų grupę sudaro agitatoriai — kovos skelbėjai: Boruta ir Venclova. Tai naujo gyvenimo ir klasių kovos

skelbėjai. Esamu gyvenimu nepatenkinti ir Š. Nėlis su Laucium, bet šie tik nurodo tuos negerumus, o Bor. ir Vencl. tuo nesitenkina. Vaizduodami ryškiomis spalvomis proletarų vargus, drauge nurodo, kaip reikia jie pašalinti ir, nieko nelaukdami, šaukia į kovą — griauti senąją tvarką ir vesti naują.

— Broli!
— Mesk žagrės jungą!
Už laisvę darbo Lietuva rungias!
Tavo pagalbos laukia. Mesk arės lauką!
Stverkis už kuolo ar rungo!
Brolius ant kartuvių velka! (Borut. 25 p.).

Boruta norėtų būti mūsų tautinės, lietuviškos revoliucijos skelbėjas.

Tai mano tėviškė ant kryžiaus kabo.
O tėviške!
Tai tavo sunkūs kryžiai
išnešt mums teks ant Kalvarijos Kalno. (5—6 p.).

Be kovos skelbimo, Borutos poezijoje nemaža vietos skirta kaliniams ir, kaip matyti iš aukščiau cituotos ištraukos, tėvynei:

Taip nusibodo svettmas dangus
ir gatvės svetimos ir žmonės.
Norėtųsi matyti tėviškės laukus
bent iš kartuvių paklodės. irt. (37 p.).

Venclova neturi tų lietuviškų požymių, kurių tiek daug pas Borutą. Venclova — Internacionalo atstovas mūsų poezijoje.

Vis tiek! Tolyn, kur neša akys!
Ech, vyrai, argi mus pakakins
tos šalys, girios, vandenai,
kur užgimei, kur gyvenai?! (44 p.).

Borutai „už darbo laisvę Lietuva rungias“, jai reikia padėti, o Venclova ragina stot į kovą, nes:

Raudonos skraistės plėvesuoja,
kaip šakos žydinčios — palaužtos.
Toli rytuos žaruoja gaisras:—
skaisti aušra tolybėj aušta. ir tt. (42 p.).

Borutos rinkinėlis yra visas vieningas. Boruta ir ją tik kalėjime matytą žada niekados neužmiršti (13 p.), ir visą gamtą norėtų pertvarkyti:

Todel išdrysiu saulę nuo dangaus nuplėšti,
užteks jai valkiotis per dieną vainikuotai.
Verčiau artojų trobą aplankytų pėsčia
ir — šiukšles išsluotų. (12 p.).

Venclova gi nuvyko į kaimą ir... užmiršo visas kovas, proletarus ir, kas dar buržujiškiau, įsimylėjo ir užtraukė nelyginant Venys:

Aš tik viena jaučiau ir tik viena žinojau,
kad myliu tave, miela, visa širdimi. (14 p.).

5.

Dar liko S. Neris ir S. Lauclus. Jų negalima priskirti nė į vieną iš aukščiau minėtų grupių. Jie, nors visai skiriasi vienas nuo kito, bet tuo yra panašūs, kad gyvenimą ima tokį, koks jis yra, nesistengia viską aukštyn kojomis perversti, bet nėra nė vienam kuriam dalyke nuklimpę (kaip Š. Nėlis ar Kubil.). Tuo atžvilgiu jie būtų panašesni į pirmąją grupę, tik žymiai ją praneša užsimojimo ir motyvų plotu.

Lauclus tarp jauniausiųjų išrodo lyg dar senos datos, prieškarinių laikų ar tik pradedąs poetas. Jis pilnas humaninių norų:

Nuo krintančios žvaigždės pagavau kibirkštėlę,
Nešu į tavo širdį, mylimas žmogau. ir tt. (3 p.).

Atidavęs prideramą duoklę j a i (savo karalaitei), Lauclus posmuoja gyvenimo reikalus: kalvio godas, merginos be rūtų, vargšės našlės ir tt. Kai kada tuos dalykus dar įvynioja į pasakos rūbus. Lauclus bando ir su satyros pagalba tuos pačius kasdieninio gyvenimo reikalus nagrinėti.

S. Neris „Ateities“ skaitytojams jau iš seniau žinoma. Apie ją čia tik tiek priminsiu, kad tai skelbėja jaunystės su visais jos džiaugsmais bei sielvartais. Tuo ji griežtai išsiskiria iš visų mūs jauniausiųjų.

6.

Tai ir viskas, ką mūsų jauniausiųjų rinkinėliuose galima rasti. Pirmutinis dalykas, kuris ateina į galvą tuos rinkinėlius paskaičius, yra tas, kad mūsų jaunųjų beveik visos mintys ir jausmai sukasi apie tą „karalaitę“ ar „karalaitį“. Drovesnieji dar tenkinasi tuo, kad ji ateina pas juos. Bet daugumui to jau negana: jie gauna „slaptingo džiaugsmo“ tik tada, kai daug intymiau ji pasirodo. Kaip matome, reiškinys gana charakteringas ir mūsų literatūroje visai naujas. Ką gi — vejamės Europą! Tenai parnografija senlai žinoma. Turėkime vilties, kad jauniausieji ir pas mus ją sukurs.

Antras irgi naujas reiškinys — tai pesimizmas (ne liūdesys), visa ko niekinimas ar tiesiog griovimas. Ir tas mūs jaunųjų pesimizmas gana charakteringas: daugumai jis kaip dūmas išnyksta, vos tik spėja pasirodyt ji (ta karalaitė), ar kai nors maloniai į juos pažiūrl! Bet kiti dauglau reikalauja: jie nurimtų tik tada, kai saulė imtų šiūkšles iš aslos šluoti.

J. Dambrauskas,
„Nuvainikuotos Vaidilutės" misterijos kompozitorius ir chorų dirigentas.

Valstybės Teatro dramos režisierius
B. Dauguvietis,
režisavęs misteriją „Nuvainikuotą Vaidilutę"

A. Tylenis

Į akademišką laisvę!

Mokslo metai baigiasi. Štai ir laukiamos atostogos. Dar kelios dienos, ir mes skirtamės su mokyklos rūmais, su draugais, pažįstamais ir keliaujame kiekvienas sau—pas brangius tėvelius, brolius, seseles, geruosius savo globėjus. Praeis pora mėnesių, ir daugumas mūsų pasilsėję, sustiprėję vėl grįšį senąją mokyklą, vėl džiaugsis geraisiais draugais ir kartu su jais vėl rankios mokslo šviesos spindulėlius. Tačiau ne visi sugrįšime. Nemaža yra mūsų jaunųjų draugų, kurie visiškai atsisveikins su savąja mokykla ir niekados į ją nebegrįš... Tai mūsų draugai abiturientai. Jie šiuo atvėju man daugiausia ir rūpi.

Abiturientai! Dabar jūsų ir akys šviesesnės, ir žingsnis tvirtesnis, ir širdis smarkiau plaka, ir žodis garsiau skamba... Taip, tikslas, tartum, pasiektas: ilgas sunkus darbas vainikuojamas laimėjimo vainiku — jūsų rankose brandos atestatas, tas „laisvės“ raktas, atidaręs prieš jūsų akis plačius gyvenimo horizontus. Gal būt, daugeliui jūsų praeitis dabar vaidenasi juoda šmėkla, pridengta kažkokia nesuprantama priespaudos ir persekiojimo kauke, kuri nuodijo jūsų jaunatvės gyvenimą. Tuo tarpu ateities horizontai mirguliuoja laisvės keliais, viliojančiais į laimę, džiaugsmą ir gyvenimo pilnumą! Gal ir jūsų širdyse ras atgarsį šitie žodžiai, kuriuos yra parašęs vienas abiturientas į savo dienyną: „Palaima! Aš laisvas! Šiandien jau išeinu iš gimnazijos, į kurią niekados nebegrįšiu. Palieku tą vietą, kur praleidau gražiąsias gyvenimo dienas! Ir... be jokio gailesčio. Ko gailėtis? Ar aš vergu gimęs, kad turėčiau gailėtis tų pančių, kuriais gimnazija surakinusi mus laikė! Ar gailėtis tų disciplinos voratinklių, kuriais pedantiški mokytojai mus buvo sunarplioję... Brandos atestatai rankose ir... laisvas erelis skrenda į laisvą erdvę! Šiandien sutriuškintas mokyklos despotiškas įstatymas „tu privalai“ ir skamba naujas laisvės aidėjimas „tu visa gali“...

Tokie gali būti jūsų širdies bei jausmų džiūgavimų aidai. Jie vilios jus eiti visai skirtingais nuo senųjų keliais, jie gundys sutraukyti dorovinių tradicijų ryšius ir gerti iki dugno gyvenimo smagumų taurę.

Bet juk tai poezija ir tušti svaičiojimai! Kas tais keliais nueis, tas anksčiau ar vėliau susiduns su žiaurios realybės uola ir iš jo pastangų bei troškimų beliks tik kruvinos skeveldros... Kas laisvės vardan pamins protinguosius tvarkos dėsnius, tas sulauks tragizmo valandos ir iš jo krūtinės išsiverš panašūs žodžiai, kokius yra ištarusi ponia Roland, atvesta prie kruvinosios giljotinos galvai nukirsdinti: „O laisvė, kokių baisenybių tavo vardu daroma!“

Nauji keliai—slidūs ir klaidūs keliai.

„Kaip sunku išvengti klaidingo kelio“ sako Gėtė. Klaidų yra daug, tiesa tik viena. Ar daug tokių, kurie suras tikrąjį kelią ir eis prie tiesos idealo? Gal daugiau bus tų nelaimingųjų, kurie netikėtai pamatę savo jaunystės idealų, svajonių bei talentų sudužusias skeveldras, su Šilleriu almanuos:

Erloschen sind die heitern Sonnen,
Die meiner Jugend Pfad erhellt;
Die Ideale sind zerronnen,
Die einst das trunkne Herz geschwellt;
Es ist dahin, der süsze Glaube.
An wesen, die mein Traum gebar,
Der rauen Wirklichkeit zum Raube,
Was einst so schön, so göttlich war!

Šitokio nelemto likimo sulaukia daugumas tų, kurie iš gimnazijos suolo į akademiškąją laisvę veržiasi fantastiškų bei chaotiškų svajonių vedami, kurie į akademišką laisvę žiūri, kaip į atsipalaidavimą nuo pareigų ir rimto darbo. Tuščias ir nelaimingas yra gyvenimas to žmogaus, kuris, atsipalaidavęs nuo išviršinės svetimos drausmės, nesugeba p a t s s a v e drausminti. Jo tariamoji laisvė virsta žiauriausia verguve, kuri žemesniosios prigimties pančiais sukausto ir pražudo visas ideališkąsias žmogaus galias.

Jaunuoliui, žengiančiam į akademinę laisvę, didžiausias yra pavojus patekti į tą slaptingąją verguvę. Nauji keliai, naujos gyvenimo sąlygos, klastingi draugai laisvės vardu viliote vilioja entuziastiškas širdis į chaotingąjį gyvenimo sūkurį. Jaunas dažniausiai neišlaiko pirmųjų pagundos smūgių ir palengva pasiduoda neprotingai momento užgaidų bei mados srovei. Kiek daug jaunų pirmais akademiškos laisvės metais visam gyvenimui užnuodijo savo skaisčią, ideališką sielą! Tuos nuodus į ją lieja dažniausiai „gerieji“ draugai, kurie pasiskubina paimti savo „globon“ nepritysusį „fuksą“ ir pradeda mokyti jį „gyventi“. Jie kaip dielės įsisiurbia į jautrią, nesuteršta jaunikaičio, mergaitės sąžinę ir tol ten klastingai šeimininkauja, kol nepadaro ją juodą, purviną, kaip jų pačių. Mes gerai žinome, kaip girtuoklis nepakenčia blaivaus žmogaus, kaip ištvirkėlis tyčiojasi iš skaistybės, kaip egoistas — materialistas niekina kilnius idealus — ir todėl galime suprasti, koks yra pavojus jaunam, nesubrendusiam žmogui pakliuti į tokią „kolegų“ kompaniją. Ne kitur, bet čia jaunas pirmą kartą sutrempia savo skaisčiuosius idealus, pamiršta dieviškąją gyvenimo žvaigždę ir nueina paskui tuos, kurie iškėlę putojančią smagumų taurę rodo... Čia jis praranda skaistumą, kurio žiedus pirmosios jaunatvės dienomis taip karštai mylėjo, čia jis apsvaigsta alkolio nuodais, kuriais pirma aitriai blaurėjos, čia jis laisvas Bacho ir Veneros vergas!.. Jis laisvas virsta niekingiausiu vergu.

Ir dažnai galutinai jį tokiu padaro autoritetingas vyresniojo kolegos žodis: „Būk vyras, sek mumis—ir būsi tikras studentas, korporantas!“

Sic capiuntur vulpes...

Kur dingo gražieji idealai, kurių meilės ugnis taip ilgai jaunąją širdį galvino? Kur tie audringi pasiryžimai — kopti į kalnus, į viršunes, tobulėti ir kovą laimėti? Kur skaisčiosios svajonės, nevystą žiedai ir amžinybės aidėjimų sielos atgarsiai?.. Visa pradingo, tik apytuštėj krūtinėj nusivylimo ir beprasmybės kirminas graužia savo dalį.

Štai fantastiškai suprastos akademiškos laisvės perspektyvos. Jos tamsios, baisingos o viso pabaigoj—gili tragizmo bedugnė... Bet mes turim jos išvengti. Tat, kelias į akademinę laisvę turi būti nušviestas ryškia proto šviesa ir kiekvienas žingsnis gilial apsvarstytas ir įvertintas. Jei einame šitos laisvės keliu, turime eiti su giliu pasiryžimu—dirbti rimtą savęs lavinimo bei ūgdymo darbą, kad pasiruoštume vertingais savo specialybės darbininkais. Tada laisvės kelias nenuves į verguvės pragarmę. Pagaliau, kiekvienas sąmoningas žmogus, norėdamas, kad jo darbai būtų sėkmingi, turi atremti juos į nepajudinamus pasaulėžiūros pamatus ir palenkti aukščiausiajam gyvenimo tikslui. Krikščioniškosios pasaulėžiūros pamatų ir didžiausios audros per du tūkstančių metų neįstengė pagriauti ir nepagriaus iki pasaulio pabaigai. Tai parodo tos pasaulėžiūros mokslo didvyriškumą. Tik ji viena racionaliai sugeba išaiškinti giliausius būties klausimus, įprasminti gyvenimą ir parodyti galutiną jo tikslą.

Todel ir abiturientai, kurie eina į akademišką laisvę, turi branginti ir pamilti tą didžiausią gyvenimo vertenybę — Kristaus mokslą, kurio žvaigždė veda pasaulį amžinosios tiesos keliais.

Jaunieji draugai! Prieš jūsų akis prasiveria naujo gyvenimo anga. Ženkite pro ją idealo saulės vedami, su pasitikėjimu ir rimtimi. Išėję į akademiškosios laisvės kelią, būkite tikrai laisvi: šviesaus proto nurodomi, grynos sąžinės įkvėpiami, dieviškosios išminties stiprinami ruoškities kilniuosius gyvenimo uždavinius vykdyti.

Akademiškoji laisvė tegul virsta laisve—daryti visa, kas gera, ir nedaryti, kas bloga. Laisvė — asmenybės bei gyvenimo harmonijos sąlyga. Būkime jos verti!

Ateitininkams abiturientams

Visi abiturientai, kurie stoja į Universitetą ir nori dalyvauti akademiniame gyvenime, renkasi sau atatinkamą organizaciją. Abiturientams at-kams nesunku išsirinkti, nes visi studentai at-kai yra susibūrę į vieną L. U. Stud. Ateitininkų Sąjungą, kuri jau taip išaugusi, kad joje dabar yra aštuonios savarankiškos organizacijos. Kad abit. at-kai geriau orientuotųsi Sąjungos santvarkoj ir lengviau galėtų pasirinkti vieną iš tų aštuonių Sąjungą sudarančių organizacijų, duodame čia keletą bruožų apie jų, tų savarankiškų organizacijų, santvarką, tikslus ir uždavinius.

L. U. Stud. Ateitininkų Draugovė suorganizuota dar aukštuosiuose kursuose 1922 m. gegužės m. 5 d. Draugovė turi labai bendrą tikslą, kuris įstatuose yra taip įrašytas: „Draugovės tikslas yra padėti savo nariams rengtis būti gerais savo profesijos specialistais ir savarankiškais mokslo bei tautinės kultūros darbininkais; auklėti iš jų drausmingus ir veiklius katalikus inteligentus". Nariais gali būti abiejų lyčių lietuviai katalikai studentai, sutinką su ateitininkų principais ir Draugovės tikslais. Studentas, norįs įstoti į Draugovę nariu, duoda Valdybai raštu pareiškimą, curriculum vitae, dviejų Draugovės narių rekomendaciją, savo fotografiją ir visuotiniame susirinkime iškilmingą pasižadėjimą laikytis Draugovės drausmės ir sąžiningai pildyti nario pareigas. Prie Draugovės veikia gamtos mokslų sekcija ir filosofijos mėgėjų būrelis. Dabar Draugovės nariais yra daugiausia Gamtos-Matem. ir Technikos fakultetų studentai.

Studenčių Ateitininkių Draugovė. Draugovės tikslas sutelktinis studenčių at-kių lavinimasis bei auklėjimasis tiek bendrąja krikščioniškos pasaulėžiūros, tiek ir specialiąja moters uždavinių pakraipa. Tikslui siekti Draugovė skirstosi į: šeimotyros, literačių, pritaikomojo meno, labdaringų darbų, eucharistinių, abstinenčių, sportininkių, visuomenininkių ir kitus besispecializuojančių studenčių būrelius. Dabar yra keturi būreliai: labdaringų darbų, šeimotyros, pritaikomojo meno ir visuomenininkių-pedagogių. Draugovės veikimas daugiausia reiškiasi būreliuose.

L. U. Stud. Ateitininkų „Vytauto" Klubas. „Vytauto" Klubas yra vyrų organizacija. Kaip savarankiška organizacija, Klubas, be bendrų at-kų tikslų, turi užsibrėžęs dar specialų tikslą: teoretišku lavinimusi ir praktišku veikimu plėtoti prigimtus visuomeniškus gabumus, ruošiantis pozityviniais visuomenės darbininkais. Klubo veikimas koncentruojasi — 1) bendruose klubo susirinkimuose ir 2) darbo rateliuose (žurnalistų, oratorių, ūkininkų, darbininkų). Rateliuose, be teorijos paskaitų, nariai, kaip žurnalistų ir oratorių rateliuose, atlieka dar pratimus pasirinktoj darbo srity. Apskritai, Klubas dirba plačioje Lietuvos visuomenėje katalikų akcijos darbą.

Studentų Ateitininkų Abstinentų Korporacijos tikslas yra dvejopas: a) b e n d r a s — stengiamasi sudaryti savo nariams geriausios auklėjimosi sąlygos, kad jie galėtų tapti ne tik gerais savo profesijų specialistais, bet ir visai susipratusiais aktyviais katalikais, karštais lietuviais patriotais, gilial išlavintais inteligentais ir dorais, energingais veikėjais ir b) s p e c i a l u s — realizuoti abstinencijos idealas savo tarpe ir visoje Lietuvos visuomenėje. Pažymėtam tikslui siekti Abstinentų Korporacija yra susiskirsčiusi į tris būrelius: alkolio—nikotino tyrimo, spaudos ir oratorių. Alkolio—nikotino tyrimo būrelyje, padedant prof. Dr. med. Gyliui ir keliems Medicinos fakulteto profesoriams, daromi moksliški alkolio ir nikotino tiek fiziologinio, tiek psichologinio veikimo tyrimai. Spaudos būrelyje darbuojasi daugiausiai plunksnos darbininkai. Šio būrelio nariai rašo į visus laikraščius įvairiausius alkolį ir nikotiną liečiančius straipsnius, verčia iš svetimų kalbų ir patys rašo priešalkolines brošiūras ir knygas. Oratorių būrelis lavina savo narius retorikoje, ruošdamas tuo tikslu savo nariams speciales retorikos pratybas ir tiekdamas praktiškas ir teoretiškas žinias. Visiems būreliams Korporacijos knygyne yra gana daug specialinės literatūros. Korporacija kas semestras leidžia priešalkolišką mokslišką žurnalą — „Santūrą". Be specialaus darbo būreliuose korporantai turi dar ir bendrą darbą, kurių svarbiausias tai provincijos vizitavimas: lankymas Blaivybės Draugijos skyrių, moksleivių at-kų ir pavasarininkų abstinentų sekcijų. Materialinei korporantų padėčiai pagerinti korporacija turi įsteigusi Paskolų Fondą, kuris be procentų duoda trumpalaikes (iki 6 mėnesių) paskolas. Korporacijos nariais priimami tik vyrai. Abstinentų Korporacijos nariai, baigusieji Universitetą, laikomi nariais sendraugiais.

„Šatrija" yra studentų Ateitininkų menininkų ir meno mėgėjų draugija. Šatrijos" tikslas suburti besireiškiančias at—kų jaunas meno pajėgas ir padėti jauniems menininkams (dažniausiai literatams) išeiti viešumon. Šiam reikalui daromi susirinkimai, rengiami literatūros ir apskritai meno vakarai, nagrinėjamos ir vertinamos meno apraiškos Lietuvoj ir svetur. Naujai nariai priimami tiesiog pilnateisiais nariais, atlikus jiems įstojamąjį darbą iš kurios meno šakos laisvai pasirinktąja tema. Išvidinis organizacijos pobūdis — draugiškumas, o ne išorinė drausme. Norį stoti į „Šatriją", paduoda draugijos prezidiumui raštu pareiškimą su curriculum vitae ir dviejų narių rekomendaciją.

„Birutės" Draugovės bendrasis tikslas yra sąmoningas narių ruošimasis tapti aiškiai susipratusiomis, karštomis lietuvėmis patriotėmis, tikromis inteligentėmis šviesuolėmis, aktyviomis, besirūpinančiomis bendra visuomenės gerove veikėjomis ir geromis savo profesijos specialistėmis. Specialusis tikslas—ruošimasis prie aktyvios moters kovos už krikščioniškuosius idealus šeimoje ir

visuomenėje su pagalba eucharistinės praktikos, abstinentiškųjų idėjų, gailestingųjų darbų ir padorių papročių.

Draugovės nariai rūpinasi pagilinti savo religinį gyvenimą bendrai atliekamomis religinėmis pratybomis ir praktikomis.

Draugovė skirstosi į visuomenininkių ir gailestingų darbų būrelius. Kiekvienas narys turi dirbti bent viename būrelyje.

Norint įstoti į Draugovę, reikia paduoti Valdybai pareiškimą su dviejų tikrųjų narių rekomendacijomis, curriculum vitae ir fotografiją.

„Gajos" **Korporacija** jungia visus L. U. Medicinos fakulteto klausytojus lietuvius katalikus, kad bendromis jėgomis gilintų medicinos ir artimus jai gamtos mokslus. Tam tikslui Korporacija turi savo knygyną ir kviečiasi su paskaitomis minėtų mokslų specialistus. Patys nariai tiria sveikatos stovį Lietuvoj, rengia paskaitas su diskusijomis savo tarpe ar populiarias paskaitas platesnei visuomenei. Kiekvienas narys, įstojęs į Korporaciją, turi išbūti vienerius metus narių junjoru, o vėliau pakeliamas į senjorus. Baigusieji Universitetą nariai senjorai keliami Korporacijos sendraugiais. Nariai ir jų šeimos tarpusavyj palaiko gražius bei draugiškus santykius.

Be to, dar yra „Kęstučio" **Korporacija.**

Visos korporacijos turi savo atskiras uniformas ir visos, išskyrus „Birutę" ir „Šatrią", savo vėliavas.

Aukštosios ir specialiosios mūsų mokyklos*).

Žemės Ukio Akademija Dotnuvoje. Pradedant 1927—28 m. studentai-ės priimami tik į agronomijos skyrių, kurio mokslai suskirstyti trimis sekcijomis: ekonomine, žemdirbystės ir gyvulininkystės. Nuo 1928—29 m. numatoma įvesti namų ruošos sekcija, specialiai studentėms.

Į Akademiją priimami išėję aukštąjį arba aukštesnįjį mokslą abiejų lyčių asmens. Į I semestrą pirmenybė duodama tiems, kurie studijavę žemės ūkio mokyklose. Jei yra daug norinčių stoti į Akademiją abiturientų, tai priėmimas daromas sulig atestatų konkursu. Norį įstoti į I semestrą turi iki rugs. m. 1 d. paduoti Rektoriaus vardu prašymą ir: 1) išeitojo mokslo liudijimą, 2) gimimo metrikos ištrauką, 3) gydytojo liudijimą, kad neserga užkrečiamomis arba šiuos mokslus eiti trukdančiomis ligomis, 4) du fotografijos atvaizdu. Akademija visiems padavusiems prašymus praneša, ar jie priimti, ar ne. Priimtieji skirtu laiku neatvykę išbraukiami, o į jų vietą priimami kiti.

Ž. Ū. Akademijos teoretinis kursas tęsiasi 3 metus — 6 semestrus ir po to dar 1 metai praktikos. Už mokslą mokama 75

*) Norėdami padėti mūsų draugams abiturientams į šį nr. dedam jiems informacinių žinių. Daugiau galima pasiskaityti 1927 m. 5-6 „Ateities" Nr. 293 pusl. Apie universiteto studijas šiuo tarpu daug nekalbam; su jomis susipažinti gali lengvai jau patys abiturientai. Red.

litai psm. 20% stud. nuo mokesčio atleidžiami. 45 stud. gali gauti valstybės stipendiją po 100 litų mėn. Prie Akademijos yra bendrabutis, kur už 10 litų mėn. gauna butą, kurą, šviesą, patarnavimą ir baldus. Yra Ekonominė Studentų Draugija, Valstybės gan daug subsidijuojama. Ji išlaiko valgyklą, kur dienos maistas kaštuoja 2—3 lt. Yra nemokamos skalbykla, pirtis. Pragyvenimas čia maždaug du kartu pigesnis, kaip Kaune.

Meno Mokykla. Ji turi du uždavinius: a) paruošti vidurinėms ir aukštesniosioms mokykloms paišybos — meno dalykų mokytojus, b) duoti progos toliau lavintis mene, kad galėtų prisirengti laisvais dailininkais.

Mokykloje yra du skyriai: bendrasis ir aukštasis. Mokiniai gali būt tikrais ir laisvais klausytojais. Tikraisiais klausytojais priimami baigę ne mažiau 4-rias gimnazijos klases ir išlaikę egzaminus iš paišybos (jei į rengiamąjį semestrą, tai duodama paišyti angliu gipso galva arba geometrinės figūros). Baigę bendrąjį skyrių, t. y. rengiamąjį ir keturius semestrus, kurie tęsiasi 2 su puse metų (daugumai tenka padirbėti 3—4 metus), įgyja paišybos mokytojo cenzą ir turi teisę dėstyti paišybą ir kitus meno dalykus vidurinėse ir aukštesnėse mokyklose. Laisvieji klausytojai tų teisių nebegauna.

Kiekvieno semestro gale laikomi iš visų mokslo ir meno dalykų egzaminai; ketvirto semestro gale egzaminai laikomi iš viso Meno Mokyklos kurso, tikrieji klausytojai tada gauna minėtą mokytojo cenzą, arba priimami į aukštąjį skyrių, kuriame studijuojama ne mažiau kaip 3 metai; tokiu būdu Meno Mokykloj tenka studijuoti apie 6—7 metus.

Aukštajame specialiniame skyriuje veikia trys studijos: tapybos, skulptūros ir grafikos, iš jų pasirenkama tiktai viena. Mokslas bendrajame skyriuje einamas vakarais, aukštajame — vakarais ir rytais.

Baigiant aukštąjį skyrių daromos konkurso kompozicijos, jei jos būna vykusios, Mokytojų Tarybos nutarimu suteikiamas dailininko vardas. Ligšiol Meno Mokykloj mokosi apie 150 klausytojų, iš jų 20% moterų. Mokslo metų gale rengiamos mokinių darbų parodos. Mokslas ir egzaminai naujai įstojantiems prasideda apie rugsėjo mėn. 15 d. *A. T—is.*

Karo mokykla. Į ją stodami abiturientai turi prie prašymo pridėti atestatą, ištikimybės liudijimą, tris fotografijas, gimimo metrikus. Mokslas tęsiasi 2 metu. Baigę gauna leitenauto laipsnį ir turi ištarnauti armijoj ne mažiau, kaip 4 metus. Stojimo laikas ir kitos žinios skelbiamos spaudoj.

Valstybinė Muzikos Mokykla turi šias klases: Vargonų klasėj reik studijuoti 7 metai, fortepiono 9, smuiko ir violončelės 8, kontrabaso 6, pučiamųjų medinių (fleitos klarneto) ir varinių (vartornės, trimbų) po 5 m. ir Operos. Stojant reikia laikyti egzaminus iš atatinkamų dalykų. Del informacijų kreipkitės laišku. (V. Muzikos Mokykla, Kaunas, Maironio g. 3). Už mokslą mokama 100 lt. psm.

Stud. Juozas Grušas—Kriaušė

misterijos „Nuvainikuotos Vaidilutės“ organizatorius – rengėjas, „Šatrijos“ Dr-jos pirmininkas, „Ateities“ bendradarbis.

„Nuvainikuota Vaidilutė“ Kaune

Nepriklausomybės iškilmių išvakarėse, geg. m. 14 d., Vytauto kalne buvo suvaidinta Putino Mykolaičio Tautos likimo misterija „Nuvainikuota Vaidilutė“, kurios simbolliška mistiška dvasia gražiai atitiko šios džiaugsmo šventės nuotaiką. Stud. at-kai, mokslei vių at-kų padedami, padarė didelį žygį. Misterijai reikėjo grandiozinio pastatymo, kolosališkos vietos, didelio choro. Stud. at-kai savo jėga ir ištverme padarė savo. Gegužės m. 14 d. misterijos vaidinimo po atviru dangumi žiūrėjo kelių tūkstančių minia.

Jau prieš kelias dienas Žemės Ūkio parodos aikštėje dirbo darbininkai, repetavo artistai, skambėjo dainos. Kaune ir provincijoj susidomėjimas didžiausias. Atvyko net iš tolimos provincijos ekskursijų, kaip štai iš Kalvarijos, Naumiesčio (Šak.), Mariampolės ir kt.

Gegužės 14. Vakare aptilo vėjas, 20 val. iš visų pusių pradėjo plaukti minių minios, ūžė virtinės automobilių. Besiveržiančią minią vos galėjo sulaikyti atbėgusios padėti ulanų grandinės.

Sugaudė trimitas. Prasidėjo vaidinimas*). Protarpiais jį įvairina galingo choro giesmės. Taip ir norisi cituoti:

Skaisčią žemės dukružėlę
Sapno burtais sužavėkim,
Meilės žodžiais užsūpuokim
ir myluokim ir kėrėkim.

Arba dar:

Vaidilutė, žemės dukra,
Tu mylėsi, Tu mylėsi...
Žalio rūtų vainikėlio
Nenešiosi, nedėvėsi.

Misterijos įspūdingų scenų nebeaprašysi; reikėtų pačiam visa matyti. Balto Raitelio atvykimas, Vaidilutės pavogimas, Didžiojo Valdovo (Vytauto) su savo motinos vėle ant aukuro griuvesių susitikimas, gale nuostabiai gražus apoteozas: ant aukuro griuvesių Vaidilutės vėlė VI amžiui (XX) įteikia Vytauto gyvybės kalaviją. Įspūdį didino liepsnojančios ugnys, deganti laužai.

Vaidinimas baigėsi apie 23 val. 30 min. Didžiausios ovacijos. Publika šaukia misterijos autorių, kilnoja jį ant rankų. Nemažesnės ovacijos misterijos režisieriui p. B. Dauguviečiui, misterijos muzikos autoriui ir chorų dirigentui p. J. Dambrauskui, baleto statytojai p. K. Steponaitytei. Ovacijos artistams, choristams ir rengėjams. Prabyla Ed. Turauskas, sveikindamas brolius amerikiečius, kurie tiesiog iš stoties atvyko į misteriją. Susijaudinęs prakalba amerikiečių ekskursijos vadas kun. Albavičius. Jį publika pagavo ant rankų, nešioja. Po triukšmingų ovacijų publika gieda Tautos ir Ateitininkų himnus, ir vėl minių minios dainuodamos traukė į miestą. Meno šventė baigės.

Misterijai, be minėtų asmenų, nenuilstamai dirbo jos organizatorius stud. J. Grušas, „Šatrijos“ pirmininkas, ir stud. K. Balkūnas, chorų organizatorius. Misterijoj dalyvavo 150 artistų su statistais. Iš jų 15 raiti. Chore dainavo 200 choristų, studentų ir Kauno rajono mokslelvių at-kų. Baletą šoko „Saulės“ gimnazijos ir seminarijos at-kės.

Misterijos žiūrėjo ir garbingi svečiai: Latvių ir Lietuvos universitetų profesoriai su rektoriais pryšaky, at-kų abstinentų svečiai — latvių ir estų studentai, daugumas svetimų valstybių atstovų ir kt.

Misterijos pastatymas kaštavo 7000 litų su viršum.

At-kai misterijas vaidina jau trečiukart: I Vytauto ąžuone L Giros „Paparčio žiedą“ per 1925 metų at-kų kongresą, II Palangoj Birutės kalne „Nuvainikuotą Vaidilutę“ per Reorg. At-kų Konfer ir šį kart Kaune. Jauni ir pasiaukoję at-kai galingi visose gyvenimo srityse. *St. G.*

---

*) Misterijos turinį skaityk 1927 m. „Ateities“ 10 Nr. 431 psl.

A. a. dijakonas Sal. Dairutis

Šių metų balandžio mėn. 12 d. netikėtai persiskyrė su šiuo pasauliu Vilkaviškio Vysk. Dv. Seminarijos VI-o kurso auklėtinis, at-kų šeimos, Gižų kuopos narys a. a. dijak. Sal. Dairutis.

A. a. dijakonas yra gimęs 1902 m. rugpiūčio mėn. 1 d. iš neturtingų tėvų Norvaišų kaime, Būblelių valsč., Šakių apskr., Nors Salemonas buvo antros tėvo žmonos sūnus, tačiau netikrųjų brolių ir sesutės buvo labai mylimas. Vokiečių okupacijos metu baigė pradžios mokyklą Norvaišuose ir, atsidarius antrai Zanavykų mokslo įstaigai — „Žiburio“ progimnazijai Naumiestyje, pats prisirengęs stoja III-ion klasėn. Progimnazijoje atliekamu nuo pamokų laiku lavininasi organizaciniame darbe. Uoliai dalyvavo Naumiesčio (Š) kuopoje, būdamas jos vadų eilėse ir vadovavo at-kų kuopos jaunimo sekcijai. Šios sekcijos tikslas buvo kurti apylinkėje pavasarininkų kuopas, dalyvauti jų susirinkimuose, rengti jiems paskaitų iš krikščionybės ir tautybės principų. Šiam darbui daug reikėjo jėgų, sumanumo, iniciatyvos, bet vyresniųjų draugų patariamas su įgimta energija ir su sunkaus gyvenimo aplinkybių išugdytu sumanumu jis visur veržiasi į darbą.

Kilęs iš liaudies, gerai pažinęs jos sunkų gyvenimą trokšdamas jai padėti, ryžosi visą savo gyvenimą pašvęsti jos dvasios ir kūno skurdui mažinti. Todėl baigęs 4-rias klases 1922 m. rudenį stoja į Vilkaviškio vyskupijos Dv. seminariją Gižuose. Seminarijoje taip pat uoliai dalyvauja at-kų kuopoje. Dirba visuomeninninkų, kalbėtojų ir literatų sekcijose; renkamas į kuopos valdybą bei įvairias komisijas. Dėl silpnos sveikatos kiek laiko turėjo susilaikyti nuo aktyvaus darbo, bet pastaraisiais metais vėl smarkiai jo stvėrėsi. Šiemet buvo Gižų at-kų kuopos reorganizacijinės komisijos pirmininku ir daug pasidarbavo kuopos reformai pravesti. Laimingai baigęs klausyti kursą grįžo namo ruoštis išlei-

džiamiesiems egzaminams, bet, deja, jau neteko jų laikyti. Kelionėje, matyt, nušąlo, nes nuo Naumiesčio į tėviškę—apie 8 klm. ėjo pėsčias, apsirgo šiltine (kitų manymu plaučių uždegimu), pasikankinęs apie pusantros savaitės, aprūpintas šv. Sakramentais ir kalbėdamas kunigų poterius — brevijorių, užmigo Viešpatyje š. m. balandžio mėn. 12 d., palaidotas Naumiesčio kapuose to pat mėnesio 14 dieną.

Vaizduojant jo asmens charakterį, tenka prisiminti sunkios gyvenimo aplinkybės, kurios turėjo įtakos ir į jo būdą. A. a. Salemonas nuo mažų dienų ligi pat mirties gyveno vargingai. Būdamas kleriku savo dienoraštyje taip mini savo namų ištalgingumą: „Mano „salionas“ yra pašiūrė, pristatyta prie bulvinės. Ten aš randu ramumo darbui ir poilsiui vietą“. Todėl jis buvo gana kieto pastovaus būdo, ištvermingas, pilnas energijos, sumanus, tvarkingas ir labai mėgstąs drausmingumą, griežtai laikąsis savo nuomonės, kol tiesa aiškiai nepasirodydavo kito pusėje. Be to, a. a. Salemonas buvo griežtas abstinentas.

Baigiant dar reiktų priminti, kad a. a. dijakonas Salemonas mėgino ir plunksnos darbo. Jis rašinėjo į „Ateitį“, „Pavasarį“, „Laisvę“, „Tėvynės Sargą“, „Lietuvą“, „Rytą“ ir į Amerikos „Vytį“, pasirašydamas „Nenupės Garsas“, „Kellaunikas“, „K. Naumiestietis“, „Garstytis“ ir „Zanavykas“.

Daug iš a. a. dijak. Dairučio laukta, daug tikėtasi. Jo asmenyje Bažnyčia neteko taip reikalingo darbininko, At-kai—savo nario, arčiau jį pažinusieji — giliai mąstančio draugo.

Ilsėkis, Brangus Drauge, Viešpatyje! Atmink prie Aukščiausiojo Sosto tuos, kurie ryžtasi eiti Tavo pėdomis ir dirbti tą darbą, kurį pats troškai dirbti!..

Gižai. *J. A.*

A. a. Marytė Žukauskaitė

„Skamba ir žvanga gaudžia varpai
liūdną ir baisų skleisdami gandą...
vėl paviliojo auką kapai...
Diena į dieną — jų tiek atranda!“...

Vietoj linksmo Velykų „Aleliuja“ sugaudė vėl tie liūdni, baisūs, skaudūs, amžinybe dvelkią varpai. Gedulingai nuaidėjo „Requiem“, ir tarp šlamančių kapinyno pušų iškilo naujas, gėlėmis ir vainikais papuoštas kapas. Mirė mūsų brangioji idėjos sesutė a. a. Marytė Žukauskaitė, — tai ją lydėjo šie baisūs varpai...

Ji gimė 1910 m. Parausių kaime, Keturvalakių valsčiuje, Vilkaviškio apskr. Pradžios mokyklą lankė gimtajame sodžiuje — Parausiuos. Šiomis jaukiomis skaisčiomis kūdikystės dienomis a. a. Marytė netenka mylimos motutės. Skaudus smūgis; bet tada dar ji buvo per jauna jį atjausti. Linksmutė ir energinga

mokosi toliau Mariampolės R. V. J. gimnazijoje ir čia baigusi keturias klases įstoja Mariampolės Mokytojų seminarijon. Čia daug daug dirba brangiai mūsų idėjai, gerai mokosi, pagaliau išlaiko iš dviejų kursų egzaminus, bet jau žymiai susilpsta jos sveikata. Šių vasaros atostogų metu truputį sustiprėja ir vėl mokosi trečiame kurse, bet neilgai... Po Visų Šventės jau nebuvo a. a. Marytės mūsų klasėje. Nuo to laiko negailestinga džiova visai stipriai ją suėmė ir jį smarkiai pasirgusi, pastiprinusi sielą Amžinąja Duona su šypsena veide amžinai atsiskyrė su šiuo pasauliu š. m. balandžio mėn. 6 d. didįjį penktadienį 17 val. 23 minut. Gražiai iškilmingai palaidota Keturvalakių kapuose.

A. a. Marytė buvo linksmutė, gyva, draugiška, idealistė, gabi, pavyzdinga mergaitė, žodžiu, tikras dvasios žmogus. Mylėjo ją visi, kas tik pažinojo, ypatingai mes draugės, su kuriomis bendrą darbą jį dirbo.

Visas Mariampolės at-kų rajonas viešai ją pagerbė iškilmingu gedulo susirinkimu.

—Per greit, per greit, mirtie, nuskynei šitą skaistų vos pražįstantį jaunatvės žiedą... Tiek daug iš jos tikėtasi, daug žadėjo mums jos gabumai... :„Viešpats kitaip norėjo ir Jo valia išsipildė“...

Ilsėkis tad ramiai Amžinybėje, brangi nepamirštama idėjos Sesute, palikusi mums tiek daug brangių, jaukių ir skaisčių atminimų!

Izabelė Blauzdžiūnaitė.

Antanas Tamošaitis

Ateitininkų muziejaus reikalu

Senųjų tautų kultūrą pažįstame iš jų kultūrinių likučių, iš kasamų įvairiais laikais. Tai medžiaga, kuri ne tiktai nustato, kuriame amžiuje tauta gyveno, bet padeda giliau ją pažinti, studijuoti jos istoriją ir tradicijas.

Lietuva yra viena iš seniausių Europos tautų, jos praeitis dar ūkanota. Mūsų sentėvių istorija guli milžinkapiuose, tautiškuose kryžiuose, etnografijos ir tautodailės paminkluose. Ši žalia medžiaga gali mums atidengti praeities uždangą. Visos kultūringos tautos didesniuose miestuose turi ne vieną, bet po kelis muziejus, kur ne tiktai pačios, bet ir svetimšaliai gali matyti tautos kultūrą su visais jos pažymiais. Mes dar šioje srity kur kas atsilikę: archeologija ir numismatika dar nelesta, tautodailė — dar kaime.

Lietuva gilial religinga tauta; tai atsispindi ir josios kūryboj. Todėl ir neabejotina, kad katalikams yra labai artimas ir mūsų tautos menas. Jie turėtų jį surinkioti ir sutvarkyti; šio darbo iniciatoriais galėtų būti At-kai, kurie, surinkioję iš įvairių Lietuvos vietų muziejinius likučius, pasiimtų juos globoti. Ši tautos kūrybos medžiaga dar ir neanalizuota jau auklėtų jaunimo dvasią ir, be to, turėtume puikų Lietuvos praeities vaizdą.

Greta istorinio, etnografinio, tautodailės ir archeologijos skyrių būtų galima iliustruoti ir at-kų kultūrinis gyvenimas su jų kūryba (spauda, albomai, vadų portretai ir kt.). Ši medžiaga laikas nuo laiko augtų, amžiams žymėdama at-kų darbus.

Manau, kad šią mano mintį nesunku būtų realizuoti. Nemaža įvairios muziejinės medžiagos yra pas atskirus asmenis, at-kus arba mūsų prietelius, — gerb. klebonus, kunigus, liaudies mokytojus, kurie tą turtą galėtų padėti į saugią vietą, ateitininkų muziejų.

Artinasi vasaros atostogos, pats patogiausias laikas senienoms rinkti. Šis darbas reikalauja tam tikros sistemos, plano, smulkių instrukcijų. Todėl prieš pradedant rinkti reikia gerai susipažinti su esama literatūra ir surinktąja medžiaga Kauno muziejuose. Ateitininkų muziejus, beabejo, įsisteigtų gražiuose at-kų rūmuose. Tegu šie rūmai būva ir meno rūmais.

Busilas A. 220, 222

Principi – intelligenti

Vl. Viliamas

Rytų Aukštaičiuose

Mėgstu kelionės! Ir kas jų nemėgsta? Maloniausia tačiau, kada gali išvažiuoti į provinciją pas malonias seseles ir brolelius ateitininkus. Jaunatvės karštis tavy atgyja, idealizmo rieškučiomis pasisemi, jaunoj, jaukioj dvasioj paskandini visus tariamus vargus ir bėdas, kurių Kauno gyvenimas dažnai tau nepašykštėja.

Šiais visokių sukaktuvių metais sausio mėn. 28 dieną pasiėmiau mažą čemodanėlį, pasikišau pažastin portfelį ir aida į provinciją.

Pirma mano kelionės stotis Jonava. Neužilgo įvirtau į žydelio roges ir važiuojam į Jonavos miestelį.

Viens, du, trys ir popiet susirinkimas sušauktas. Jaunų mergaičių ir vyrukų koks 50. Energingas kuopos pirm. Pilipavičius pradeda susirinkimą. Išdrožus man pasveikinimą ir paskaitėlę eina paklausimai ir laisvi pašnekėsiai. Vienas kitam pašones kamšo, kad klaustų ir kalbėtų, bet nė vienas nedrįsta. Visi sau mano — ot pradėsi, liežuvį netaip apsuksi ir kepk vėžį. O kam tai malonu. Padrąsinau. Susitarėm, be to, kad čia gali būti ir kalbos, ir dainos, ir deklamacijos ir t. t. Na, kai ims dainuot, deklamuoti, vyrai oracijas drožti, tai net miela klausytis. Galų gale nusprendėm susirinkimą baigti. Dar Tautos ir At-kų himnai, ilgiausių metų, ir visi išsiskirstėm, susitarę vakare dar padaryti valdybos posėdį. Prieš posėdį drauge su klebonu aplankėm Skarulliuose gyvenantį ir sergantį ateitininką I. Jaunieji jau mūsų laukė. Klebonas kun. Vaitiekūnas — kuopos Dvasios Vadas ir didžiausias prietelius pastatatė ant stalo rėtį riešutų, ir juos krimzdami posėdžiavom. Aptarėm labai daug, bet svarbiausia tai: vasarą suruošti didelę šventę, pradėt leisti laikraštėlį, surengt vakarą ir, žodžiu tariant, veikti visomis jaunatvės jėgomis. Rytojaus dieną nemažas jaunųjų burys išlydėjo mane tolimesnėn kelionėn.

„Samavoriukas“ — taip vadina mažąjį traukinėlį — stenėdamas ir prakaituodamas įvežė mus į garsųjį Ukmergės miestą. Stoty mane pasitiko keletas at-kų vadų: Jankūnas, Stankūnas ir Baravykas. Tuoj nusiskundė, kad gimnazijos administracija nei gimnazijoj, nei kur kitur viešo susirinkimo neleidžia padaryti del to, kad yra nusistatymas svetimų prelegentų neįsileisti. Tokių ir panašių nusistatymų čia esama daug. Mokytojų ir mokinių santykiai džiuginančio įspūdžio nedaro. Gražiai pasikalbėję su at-kų vyresniaisiais, ir pasitarę su at-kų vadais, ryto metą vežiku „iškucenom“ į Širvintus.

Čia kraštas neturtingas, gerokai aplenkintas ir ypatingai nuvargintas karo laikais. Jau vien lietuvių lenkų kovos ties Širvintais daug pasako, kaip sunki karo baisenybių letena slėgė šį miškais apaugusį kampelį. Teko apsistoti pas draugą tuose namuose, kurių salione yra buvę „lietuvių“ kariuomenės vadai:

Pilsudskis, Želigovskis, Tautų Sąjungos atstovai ir kitos garsenybės. Žuvusiems už nepriklausomybę paminklas, gausūs karių kapai kelia širdy liūdnų, rimtų ir brangių prisiminimų.

Toliau nuvykau į kitą mažą miestelį Giedraičius. Čia tuoj mane suglobojo malonus ateitininkų kuopos pirmininkas A. Graužinis. Mane gerokai sušalusį atšildė pirmininko vaišės ir jaunų draugų malonus sutikimas. Dar tą pat dieną su pirmininku atsilankėm pas mokyklos direktorių mokyt. M. Šokelytę. Kuopos globėją giedraitiškiai turi nepaprastai gerą. Tiek mokyklos darbui, tiek ir jaunų idealistų, ateities žmonių savarankiškam auklėjimui atsidavusi visa širdžia. Kaip brangios tokios pedagogės! Apskritai, Giedraičiuose mokytojų tarpe ir šiaip jau atmosfera jauki. Rytotojaus dieną buvo gausus susirinkimas. Svečių tarpe del viso ko dalyvavo ir policijos atstovas. Gražiai pasikalbėjom, pasitarėm, padainavom, daug naujų užsimojimų padarėm, tik reikia ištesėti. Kuopa, išgyvenusi trejus metus su viršum, veikia labai gražiai. Turi gerų vadų: A. Graužinis, Tekorys, Ašaka ir kit. Daugumas moksleivių yra at-kai. Be to, yra skautai, su kuriais santykiai taip pat yra gražūs. Vasarą manoma daryti ekskursijos, iškilos, kapų papuošimas, sportavimai, bendros iškilmingos pamaldos ir daug kitų gražių darbų.

Gramnyčių rytą traukė mus dėduko baukštus arklelis kalnuotų, gražių apylinkių kraštu Malėtų link. Daug kuo Malėtai yra garsūs, bet vieną didelę ypatybę dar galima pridėti, tai nepaprastas samagonkos varymas. Net kai kurių bažnyčioj „atsidusėjimai" pasako jų „gerą ir linksmą gyvenimą". Reikia daug idealizmo, pasiaukojimo ir nenuilstamų darbų, kad šio vargingo krašto buitis nors kiek pagerėtų. Tos naujos energijos šaltinį radau at-kų kuopoj. Apie 40 jaunų mergaičių ir bernaičių dirba auklėjasi ateities gyvenimui. Vadovauja maloni ir darbšti mergaitė, o visuose darbuose padeda jaunas, energingas kapelionas ir Dvasios Vadas kun. Vilutis. Prijaučiančių at-kai turi daug daugiau, tačiau ir trukdymų sutinka. Kad ir nūn nebuvo leista į klasę aiškinant tuo, kad suolus sudaužys ir antrą kart sargą šluot privers. Koks nepasitikėjimas mokiniais, kokie naivūs argumentai! Kuopai trūksta kiek gyvumo ir platesnių užsimojimų. Vakaro posėdy tais ir kitais klausimais daug pasitarta. Šis posėdis riešutų suvartojimo atžvilgiu priminė Jonavą.

Naujai dienai išaušus įsupo mane į kailinius ir išleido Utenon. 35 kil. kelionė būtų kiek įgrisusi, kad ne pakelėj — Suginčiuose kun. kleb. Bielskaus malonus priėmimas ir šilta arbata. Neužilgo po to mažas arkliukas įvežė mus į Uteną. Čia kitokia atmosfera ir kitoks veikimo maštabas. Greit jau buvau jaunųjų draugų-ių gražiam būrely. Visų šypsančiuose veiduose žėri karšta jaunatvės dvasia. Jau vien tarybos posėdis įtikino mane, kad Utenos kuopa yra viena pirmųjų. Susirinkimai gyvi ir įdomūs. Paskaitos, pašnekėsiai, dainos, monologai, rašinėliai, feljetonai, žaidimai, rankdarbiai ir kiti panašūs dalykėliai taip susi-

pina į gražią sutartinę, kad tik džiaugtis ir gėrėtis tenka. Ten nariai veik nežino, kaip galima pasivėluoti ar visai į susirinkimą del mažos priežasties neateiti. Kuopos veikimas pasireiškia daugumoj nedideliuose būreliuose taip, kad bent vienas narys (taip nupasakojo mergaitės) negali ateiti į susirinkimą, tai susirinkimui laiką paskiria tada, kada visi galėtų ateiti.

Rytojaus dieną buvo iškilmingas susirinkimas, kuris praėjo be galo gražiai ir įspūdingai. Naujai įstojusių narių iškilmingas pasižadėjimas, paskaita, kalbos, gražiabalsių, skaistaveidžių ateitininkių solo, deklamacijos, feljetonai, ovacijos veikė protą, jaudino širdį, glostė jausmus. Tokie susirinkimai tai šviesios pilkų gyvenimo dienų valandėlės.

Vakare pasitaikė puikus pasilinksminimas. Čia vėl programa įdomi. O kokie gražūs santykiai tarp mokytojų ir mokinių! Mokytojai mokinių katutėmis prašomi taip pat sutinka papildyti programą. Ir šiam pasilinksminime teko pasigėrėti at-kus mylinčio gilaus muziko p. Grigaliūno ir kuopos patarėjo p. Bražėno gražiais balsais.

Uteniškiai turi meniškų pajėgų ir nebet kokių: V. Purgelytė, Danutė, Dičius ir keletą kitų. Kuopai vadų taip pat nestinga, štai tik keletas pavardžių alfabetinėj tvarkoj: Bareišis, Drobelis, Dumbravaitė, Maceika, Maželytė, Prūsas (kuopos pirm.), Purgelytė, Urbonaitė, Sluckaitė, Šinkūnas, Žvirblys ir daugelis kitų.

Bendrai susipažinus su Utenos gyvenimu, galima pasakyti, kad Utena — vienas tvirčiausių katalikiškos kultūros centrų Lietuvoj.

Tačiau reikia važiuoti Lietuvos Sibiran — Zarasuosna. Apvilktas kun. Direktoriaus šiltais kailiniais, apmautas vailokais, draugų išlydėtas, išvažiavau kaip tikras klebonas. Žmonės kely sutikę suka arklius iš kelio ir rimtai kelia kepures. 50 kil. arkliais nejuokai, tačiau „Sibiro“ šalčių nepabojęs laimingai atsidūriau Zarasuose.

Zarasų kraštas ežerų ir gražių apylinkių vieta, kurios negali paslėpti nė storas žiemos apdangalas.

Atvykęs ėmiau klausinėtis apie ateitininkus. Pasirodo, kad jie jau senai manęs laukia. Tuojau įvyko didelis susirinkimas, o vakare viešas vakaras. Vaidino Žemkalnio „Blindą“. Vaidinimas pavyko visai gerai. Tiek artistų, tiek vadų Zarasų at-kai turi, tik gal reikia daugiau entuziazmo, drąsos ir didesnių pasiryžimų. Mokyklai augant augs ir at-kų pajėgos. Komercinė mokykla nūn turi penkias klases, bet, sako, augsianti iki aštuonių. Prie Zarasų kuopos dar reikia pridėti vienas geras bruožas, tai tas, kad at-kai yra pirmieji ir pavyzdingieji mokiniai. Tai man teko patirti ir visose kitose kuopose.

Jaukiai praleidęs čia pora dienų, susipažinęs su kuopos gyvenimu ir kai kuriais vietos inteligentais pilnas pasitenkinimo išvykau Antalieptėn..

Antalieptė tai tikras kultūros židinys. Čia Lietuvių Moterų Kultūros D-jos veikia be pradžios šios mokyklos: Vidurinioji, Žemesnioji Žemės Ūkio Mergaičių mokykla ir amatų kursai. Iš viso yra mokslelvių 160 su viršum, o ateitininkų tame skaičiuje apie 80%. Tai didžiausias procentas Lietuvoj. Kaip jauku čia gyventi. Kad aš būčiau jauna mergaitė, būtinai šias mokyklas lankyčiau. Jaukumas, linksmumas, susigyvenimas, tvarka, švara ir visi kiti geri privalumai čia nėra pamiršti. Kuopa veikia gerai. Turi daug paramos iš pedagogių pusės, o ir pačios mergaitės daug sugeba.

Jau buvo vasario mėn. 8 dienos vidudienis, kaip jaunas arkliells mus nunešė ant Šventosios krantų stovinčiame Užpalių miestelin. Čia vėl radau jaunų, gražių at-kių ir at-kų būrelį. Gražių norų ir pasiaukojimo daug, tik gal įgudimo stoka jaučiama veikime. Tačiau veikimas neblogas. Griežta tvarka, susiklausymas čia visur žymu. Iš jaunų kokios 13—15 metų didvyrių daug norėti ir negalima. Reikia tačiau manyti, kad kuopos veikimas sparčiais žingsniais eis ir toliau pirmyn. Gražl kai kurių mokytojų parama prie šito taip pat prisidės.

Mano kelionės maršrutas jau buvo prie galo. Dar važiuodamas namo buvau kiek sustojęs Utenoj. Čia turėjom jaunesniųjų at-kų susirinkimą. Dar pasimatęs su vadais išdundėjau į Anykščius. Čia aplankiau gerą draugą, senlai pažistamą kleboną, susipažinau su rašytoju Vienuoliu — p. Žukausku, apžiūrėjau poeto vyskupo Baranausko klėtelę ir kartu su maloniu ponu Žukausku išvykau Kaunan.

Taip baigėsi mano kelionė po Rytų Aukštaičius, palikusi neišdildomų įspūdžių ir malonių prisiminimų. Pajutau at-kų kilnių širdžių plakimą ir jų ruošimąsi didžiam mūsų brangios kultūros darbui.

Ateitininkai,

š. m. liepos mėn. 3 ir 4 d. įvyksta mūsų metinė konferencija. Pernai lankėm Baltijos jūrą, Birutės kalną, šiemet linksmi su dainomis vyksime į senąjį Kauną. Mūsų konferencija bus gausinga.

„Nuvainikuotos Vaidilutės“ generalinės repeticijos vaizdai.

I. Žiūri generalinės repeticijos: 1. režisierius B. Dauguvietis, 2. „susirūpinęs direktorius“ J. Grušas, 3. „Ryto“ red. pad. K. Berulis (kalbasi su autorium), 4. Misterijos autorius Putinas—Mykolaitis. II. Baletas. Šoka „Saulės“ rūmų ateitininkės, vadovaujamos K. Steponaitytės (scenos šone matyti ir patsai baletmeisteris). III. Pirmojo veiksmo scena: jaunimas deda gėles po vaidilutės kojų. IV. Kęstutis — L. Račiūnas.

Apžvalga

Didysis renesanso dailininkas Albertas Diureris. Šiemet įvairių paminėjimų metai. Balandžio 6 d. visas meno pasaulis, o ypatingai Vokietija, minė didžiojo nurembergiečio Albrechto Diurerio 400 mt. mirties sukaktuves.

Diureris gimė 1471 m. gegužės 1 d. Nuremberge, kaip paprasto auksakalio sūnus. Pradžioj dirba prie tėvo juveliru, ir dar 13 mt. nustebina visus pavydėtinu savo autoportretu. Tėvas leidžia mokytis meno darbų. Norėdamas geriau pažinti renesanso meną ir dvasią, dailininkas aplanko Šveicariją, Austriją ir viliojančią Veneciją, kur įgyja plačių pažinčių ir išstudijuoja tų laikų Italijos meno vertybes. Sugrįžęs veda ir kurį laiką praktikuoja pas Schongauerį Wolmare. Iškilti į gyvenimo paviršių ir pagarsėti Diureriui pavyko tik po 1500 metų. Pats Vokiečių imperatorius Maximilionas padeda jaunam kūrėjui prasimušti, duodamas įvairių užsakymų ir paskyręs nuolatinę 100 guldenų algą. 1521—22 m. Diureris atlieka savo garsią tourne po Niderlandus, kur anuomet darbavosi tokie talentai, Rubensas, Rembrandtas ir Van Dickas. Visi miestai Nurembergo garsenybę sutikdavo išskėstomis rankomis, su didžiausiu triumfu. Po dvejų metų grįžta į gimtąjį miestą ir tuoj 1528 m. balandžio 6 d. apleidžia šį pasaulį. Visas jo gyvenimas buvo vargingas ir skurdus.

Plastingojo meno kūryboj Diureris yra artistas virtuozas. Jo tapybos ir grafikos darbai be galo tikslūs ir pilni ekspresijos; nors yra perspektyvos trūkumų ir pedantiškų smulkmenų. Tuomet tik ką buvo išrasta spauda. Čia Diureris pasidarbavo, kaip puikus paveikslų klišių graviruotojas metale ir medyje, ypač mišiolams, Biblijai ir kit. religinio turinio knygoms. Diureris gabus spalvų komponuotojas ir aukšto renesanso talento menininkas. Paišybos technikoj Diureris yra pasakęs paskutinį žodį. Jo grafikos darbų tobūlumui negali prilygti daugelis žymiausių meno kūrėjų. Diureris paliko mums daug madonnų, keletą biblinių paveikslų ir įvairių portretų. Galima pažymėti jo — Apollo, Melancholia, Keturi apaštalai ir kit. Bendrai, daugumos Diurerio kūrinių siužetai paimti iš religinio gyvenimo, tik atatinkamai pritaikinti humanizmo dvasiai.

Savo laiku Diureris turėjo didelės įtakos Europos plastiško meno kūrybai ir susilaukė nemaža sekėjų. *Petr. Karuža.*

Henrikas Ibsenas. XIX amžiaus gale prieš įsigalėjusį natūralizmą dramoj stojo įvairios neoromantizmo kryptys. Stipriausią smūgį sudavė simbolizmas, kurio viršūnėse stovi belgų prancūzų dramaturgas Meterlinkas ir skandinavų — Henrikas Ibsenas. Nuo pastarojo gimimo šiemet kovo 20 d. suėjo 100 metų.

Ibsenas gimė 1828 m. kovo 20 d. Šyne. Troško būti tapytoju, bet tėvų spiriamas turėjo vykti Grimštadan ir darbuotis pas ap-

tiekorių J. A. Reimaną. Laisvu laiku beskaitydamas knygas tiek pribrendo, kad čia jau padaro drąsų mostą literatūron, parašydamas dramą „Katiliną".

Vėliau, norėdamas įstoti universitetan, važiuoja Kristianon. Čia tai visos bėdos ir nepasisekimai. Brandos atestatui egzaminų niekuomet neišlaikė, nes negalėjo persiimti lotynų ir graikų kalbomis. Ir todel niekuomet nebuvc tikruoju studentu. Šiam laikotarpyj Ibsenui daro žymios įtakos skeptikai reliatyvistai Aasmund Vinje ir Paul Botten.

1851 m. Ibsenas kviečiamas Bergenan „Pirmojo norvegų tautinio teatro" režisierium. Talentas bręsta. Jo kūrybos metai Bergene biografų priskaitomi prie pirmojo romantinio periodo. Čia dar nematom tikrojo Ibseno — visuomenės kritiko. Siužetus savo kūrybai jis semias iš pasakų pasaulio ir iš istorinės praeities. Nuolat kelia aikštėn skandinavų vienybės reikalą. Tačiau netrukus gauna skaudžiai nusivilti, pamatęs, kad skandinavai atsisako tiesti viens kitam pagalbos ranką. Vėl atgyja Aasmund Vinjes įdiegtas skepsis. Bet ateina Björnsonas ir išveda tą suvargusį Ibseną iš abejonių. Be to, Björnsonas sustiprino Ibseną ir materiališkai, padėdamas išsirūpinti stipendiją užsienin.

Björnsonas, išvykus Ibsenui užsienin, įsivelia į partijų kovas ir tuo sutraukia ryšius su aukščiausia Ibseno gyvenimo svajone — dirbti del skandinavų vienybės. Ibsenas tuo laiku, būdamas Romoj, suserga drugiu. Svyruoja tarp gyvenimo ir mirties. Jo galvą kamuoja baisios savęs nusižudymo mintys. Pagalbon atvažiuoja žmona ir jį suramina.

1868 m. Ibsenas persikelia Dresdenan, o vėliau Miunchenan. Gyvenimas jaukus, laimė šypsosi. Jo dramos aukštai vertinamos skina kelius scenon. Panašioj atmosferoj jo pažiūros kitėja. „Pamažu užsienyj — rašo A. v. Wiuterfeld — iš norvegiško Ibseno išaugo europeiškas".

Išbuvęs dvidešimt septynerius metus užsienyj grįžta į tėviškę. 1898 m. visi norvegai šventės nuotaikoj praleidžia jo 70 m. sukaktuves. Ibsenas žvelgia į savo darbus dramatintam epiloge „Kada mes, numirėliai, prisikelsime". Bet tai buvo ir jo gyvenimo epilogas. 1906 m. gegužės 23 d. jis mirė.

Ibsenas parašė nemaža dramų ir eilėraščių. Pastarieji prie jo laurų neprisidėjo. Ir jei vertingi, tai tuo, kad juose randam užuomazgą tikrojo Ibseno — dramaturgo. Eilėraščiai svarbūs nustatyti jo idėjų raidui. Pasaulinio garso Ibsenui suteikė tik dramos. Įžymiausios jo dramos: „Brand", „Peer Gynt", „Nora", „Šmeklos", „Laukinė antis", „Moteriškė ir jūros" ir kt.

Visos jo dramos sudaro vieną organišką visumą. Paskesnės dramos, tarsi, plėtoja pirmųjų idėjas, jas pagilina. Jų analizė yra paties Ibseno analizė, nes jis nesukūrė to, ko pats anksčiau nepastebėjo, nepergyveno. Ir pats sako: „Viskas, ką aš sukūriau, yra ankštai susiję su tuo, ką aš pergyvenau". O vienam eilėraštyj šiaip kalba apie kūrybą: „Kurti — spręsti apie save patį".

Vadinas, jo pagrindiniai kūrybos šaltiniai yra savęs stebėjimas ir gyvenimo tyrimas. Tačiau negalima būtų Ibseną apibūdinti vien kaip realistą. Antrojoj pusėj stovi simbolizmas. Ir šis pastarasis, gal būt, tikriausias Ibseno bruožas. Simbolizmo jau pastebime pačioj jo dramų pradžioj. „Šmėklos", „Moteriškė ir jūros", „Statytojas Solnes" vis giliau leidžias į simbolizmą, alegorijas ir net į mistikos pasaulį. Bet stipriausiai jo simbolistinis charakteris pasireiškė „Laukinėj antyj".

Ibsenas, tarsi, negyvena, bet tyrinėja gyvenimą. Įsirausia į reiškinių priežastis ir rodo gyvenimą esant pilną idealų karikatūrų. Pastaruoju atžvilgiu jo visai problematikai deda antspalvį pesimizmas. Ypač tai ryšku jo visuomeninių dramų pradžioj. Tačiau tas jo pesimizmas reliatyvus. Po „Laukinės anties" Ibseno pažiūros giedrėja „Heddoj Gobler", „Mažam Eyolfe" ir kt.

Antras veiksnys, nustatąs jo dramų pobūdį, yra individualizmas. „Pasaulyj stipriausias yra tas, kurs didžiausias atsiskyrėlis" — sako jis vienoj dramoj. Gyvenimo tikslų ir uždavinių tikras pažinimas Ibsenui yra mažumos pusėj. Štai kodel jo veikėjai nori išsivaduoti iš minios varžtų. Trokšta būti sau valdovais ir savo likimo nešiotojais. Aplamai, savo pasaulėžiūra Ibsenas daug kuo primena Nitšę. Jo Brand (to paties vardo ir drama) yra tarsi įkūnytas literatūroj Nitšės antžmogis.

Su Ibseno pažiūromis, savaime aišku, daug kas nesutiko ir nesutiks. Bet daugumas turės nusilenkti Ibsenui — kaip menininkui.

A. Žirgulys.

Hippolyte'o Taine'o 100 m. gimimo sukaktuvės. 1. T. gimė 1828 m. balandžio mėn. 21 d. Vouziers'e, Ardėnų krašte, smulkių provincijos buržujų šeimoje. Jo tėvas buvo išauklėtas ir švelnios sielos žmogus, pirmasis jaunojo T. mokytojas. 1840 m. mirus tėvui, T. gyvenimas kiek apsiniaukia, nes tėvas paliko labai maža turto.

T. siunčiamas į Paryžių; 1842 m. pradeda lankyti Burbon'o koledžą. Jo moksliškumas kreipia į jį visų akis. Jis studijuoja ir privatiškai; 1847—1848 m. studijuoja Spinozą. 1848 m. lapkričio mėn. įstoja į Ecole Normale. Dabar atsidėjęs studijuoja Hegelio filosofiją ir estetiką; taip pat neužmiršta nė literatūros, matematikos, istorijos ir net religijos, be to, dar mokosi vokiečių kalbos. Nuo 1849 m. pradeda rengtis prie filosofijos egzaminų, kuriuos po dvejų metų mėgina laikyti; bet del egzaminų komisijos intrigų neišlaiko.

Vyriausybė T. skiria į Nevers'o miesčiuką dėstyti koležo filosofų klasėj; čia jis studijuoja literatūros teoriją ir parašo darbą apie La Fontaine'o pasakėčias. Dar nepasibaigus mokslo metams, jis perkeliamas į Poitiers'o licėjų dėstyti žemesnėj klasėj. Jis buvo pažemintas del savo pažiūrų. Norėdamas gauti daktaro laipsnį, jis parašo darbą Les sensations ir jį įteikia Sorbonai; bet Sorbona atsisako duoti jam daktaro laipsnį. Vyriausybė jį siunčia į Besançon dėstyti dar žemesnėje klasėje; jis nuo tos vietos atsisako

ir apsigyvena Paryžiuj. Be humanitarinių mokslų jis dabar mokosi fiziologijos zoologijos, botanikos ir kitų gamtos mokslų. 1853 m. Sorbona duoda T. daktaro laipsnį už jo parašytą darbą La Fontaine et ses fables. Tais pačiais metais jis parašo naują veikalą apie Titą Livijų. T., dirbdamas be atvangos, suardo savo sveikatą ir, norėdamas kiek pasilsėti, vyksta į Pirinėjų kalnus. Ši jo kelionė davė naują veikalą Voyage aux Pyrénées (1855). Sugrįžęs rašinėja į žurnalus ir laikraščius; taip pat parašo nemaža ir monografijų įvairiais klausimais. 1856 m. T. parašo prieš spiritualistinius filosofus veikalą Les Philosophes Classiques du XIX-e siècle en France. 1858 m. važinėja Olandijoj; 1860 metais aplanko Angliją ir studijuoja jos literatūrą. 1864 m. išeina pirmasis tomas garsiosios jo Histoire de la littérature Anglaise. 1863 m. jis skiriamas į Saint Cyr'ą karo mokyklos egzaminatorium. 1864 m. keliauja į Italiją, studijuoja renesanso kultūrą ir meną.

T. kiek anksčiau buvo kviečiamas į Meno Mokyklą užimti estetikos ir meno istorijos katedros; čia jis profesoriavo visą 20 metų. 1870 m. T. išleidžia svarbiausį savo veikalą De l'intelligence. 1868 m. jis vedė p-lę Denuelle, žymaus dailininko dukterį. 1870 m. prasidėjusis Prancūzų Vokiečių karas jį labai paveikia; jis sielojasi prancūzų nepasisekimais, įvykusiu Prancūzijoj perversmu. Taine'as po komunos perversmo, visą savo gyvenimą praleidęs vienumoje, labiau domisi gyvenimo, ypač savo tėvynės, klausimais.

1878 m. išrenkamas į akademiją. Miršta 1893 m. kovo mėn. 5 d. Palaidojamas protestantų apeigomis.

*

2. T. šeima buvo katalikiškų tradicijų; jų laikėsi ir jaunas Ipolitas. Vėliau jo pažiūros ir įsitikinimai pasikeičia. 1847—48 m. jis studijuoja Jouffroy ir Spinozą; parašo traktatą Sur le panthéisme de Spinoza. 1848 m. jo parašytame darbe De la destinée humaine duoda savo intelekto raidos eigą. Iš šio darbo sužinome, kad T. įėjo per savo religinį krizį į filosofiją. Dabar jis į pirmą vietą stato protą; tuo būdu senosios jo pažiūros sugriūva. Jis tampa skeptikas. Bet tas senųjų įsitikinimų sugriovimas negalėjo jo patenkinti. Panteizmas tampa jo nauja pasaulėžiūra; dabar vyriausias jo vadas — Spinoza.

Įstojęs į Ecole Normale, T. atsidėjęs studijuoja Hegelio filosofiją. Įvyksta įdomus reiškinys: 1849 m. kovo mėn. 25 d. jis viename į savo draugą laiške rašo, kad Spinozos filosofija yra tikroji metafizika, o po 5 dienų vėl jis rašo, kad Spinoza klysta pagrindiniuose dalykuose. Dabar Spinoza užleidžia vietą Hegeliui.

T. vienu Hegeliu nesitenkino. Nuo Hegelio jį atbaidė abstrakcijos. Jis ieško papildymo ekzaktinių mokslų srityje; tam tikslui jis studijuoja Condillac'ą; taip pat nemaža įtakos turi Dubos, Cabanis, Stendhal, Goethe, Marcus Aurelius... Ypač dar minėtinas Comte, pozitivizmo pagrindėjas. Iš jo T. pasiskolino taip pat nemaža minčių.

Po 1870/71 m. Prancūzų Vokiečių karo T., nepatenkintas įvykusiu Prancūzijoj komunos perversmu ir jo reiškiniais, rašo veikalą Les Origines de la France contemporaine, kuriame pareiškia politines savo pažiūras. Jis dabar jau nebe radikalas, bet konservatorius, gerbiąs katalikybę.

Taine'as panteistas, pripažįstąs tik vieną absoliutinę esybę— gamtą, o visos kitos esybės esančios tik jos dalys. Visi gyvenimo reiškiniai yra rasės, aplinkumos ir istorinio momento padaras. Jie yra būtini ir visagaliai. Dvasinės žmogaus pusės — spiritualistine prasme — T. visai nepripažįsta.

Vadinti Taine'ą originaliu savo sistemos kūrėju, negalima. Jis daug minčių yra paėmęs iš kitų. Jis yra tik gabus įvairių minčių suderintojas. Pati jo sistema sukurta paskubom, be griežto kritiškumo.

T. savo laiku turėjo gana didelę įtaką. Šiandien jo įtakos centras nebe Prancūzijoj, kuri nuėjo skirtingais keliais, bet kitur. Prie didelio jo veikalų pasisekimo daug prisidėjo ypatingai puikus jų stilius ir jiems palanki to meto Vakarų Europos dvasia. Šiandien T. jau yra perėjęs per savo įtakos viršūnę.

St. Barzdukas.

Mūsų gyvenimas

Mūsų abiturientai sėkmingai laiko egzaminus. Viso aukštesniąsias ir specialiąsias mokyklas baigia keli šimtai at-kų ir visur, kiek mums žinoma, eina pirmieji. Tai puikus įrodymas, kad organizacijos darbas netrukdo būti ir pirmaisiais mokiniais. Rudenį stud. at-kų korporacijas ir draugoves papildys naujos jaunos jėgos. Visi rajonai ir kuopos savo darbininkams rengia iškilmingas išleistuves.

At-kai nepatinka. Visi tautininkų laikraščiai skiria daug vietos at-kams. Ištisi, net vedamieji, straipsniai nukreipti prieš at-kų judėjimą. Į jų puolimus geriausiai atsako

Mūsų žygiai ir didėjančiose eilės, į kurias net paskutiniomis mokslo metų dienomis stoja naujos jėgos, steigiasi ištisos naujos kuopos. Mokslo metu ir per atostogas rengiamos šventės, iškilmingi minėjimai, susivažiavimai, skamba dainos, liepsnoja laužai, žygiuoja sportininkų eilės, tuo tarpu tautininkų spaudos garbinamoji ir peršamoji „Jaunoji Lietuva" ir ramstoma vos stumia savo dienas.

Ponas Kaz. Bizauskas, at-kas sendraugis, pirmininkavęs at-kų sendraugių konferencijoj Palangoje gegužės mėn. pradžioje paskirtas Lietuvos atstovu į Londoną. Iki šiol jis jau buvęs Lietuvos atstovu Italijoj, Jungt. Amerikos Valstybėse ir paskutiniu laiku Latvijoj.

At-kai praktikai. Šiomis dienomis du at-kai A. Keturakis, stud. kęstutietis, ir V. Keturakis, Kauno at-kų rajono pirm., įsigijo taksi automobilių Nr. 254 ir vežioja keleivius.

Konferencijos, suvažiavimai, sukaktuvės

At-kams ne atostogos rūpi. Šią vasarą visuose tėvynės kraštuose šaukiami at-kų susivažiavimai, kongresai, olimpiados, konferencijos. Jauni ir pasiryžę at-kai ir atostogų metu dirba. Visur darbas, džiaugsmas ir pasiryžimas.

Moksleivių At-kų S-gos konferencija šaukiama šiemet Kaune liepos m. 3—4 d. C. Valdyba jau sudarė įvairias darbo komisijas. Konferencija būsianti įdomi, turininga ir gausinga. Mūsų at-kės kartu dalyvaus Katalikių Moterų parodoj ir kongrese. Tuo pačiu metu ruošiama ir at-kų sporto olimpiada. Be to, ir su mokyklų chorais atvyksta daug at-kų.

Rytų Aukštaičių kongresas. Darbšti Utenos kuopa ėmėsi surengti kongresą š. m. rugpiūčio m. 15—16 d. Utenoj. Darbas su visu rimtumu jau varomas. Išsiuntinėti Rytų Aukštaičių kuopoms kvietimai ir ankietos, paruošta kongreso programa ir t. t. Tokiam dideliam darbui atlikti sudarytos įvairios komisijos, išrinktas komitetas, kurio garbės nariai kun. direktorius A. Kripaitis, kun. dek. J. Asmenavičius ir K. Bračėnas. Komiteto pirmininkas B. Žvirblis, sekretor. E. Sabalytė.

Žemaičių konferencija. Žemaičių moksl. at-kų veikimo Centras Mažeikiuose su visu smarkumu rengiasi prie konferencijos Švėkšnoje liepos m. 25—27 d. Jau išsiuntinėtas kuopoms dainų repertuaras, sporto olimpiados pratimai ir t.t.

Kapsai Vilkaviškin. Birželio m. 24—25 d. Vilkavišky įvyksta II kapsų at kų susivažiavimas.

Mūsų sukaktuvės. Šiemet daugelis kuopų švenčia savo sukaktuves. Pagerbiami žuvusieji už Lietuvos laisvę, minimi ir at-kų žygiai ir numatomi tolimesni darbo keliai.

Mariampoliečių iškilmės. Gegužės 26—28 d. at-kų rajonas iškilmingai minėjo 10 metų pokarinio veikimo sukaktuves. 26 d. vak. konferencija, išpažintis ir gedulo eisena į kapus. Groja Marijonų gimn. dūdų orkestras, dega fakeliai, aidi giesmės. Kapuose at-kų eisena apsupa greta palaidotų dviejų žuvusių at kų leitenantų Ant. ir Kaz. Matulaičių kapus. Jie papuošti vainikais, tamsą sklaido degančios žvakės. Kun. A. Dailidės pamokslas, prisimenami visi žuvusieji ir mirusieji at-kai. 27 d. Iš V. gimnazijos at-kai su svečiais nužygiavo į pamaldas. Jas laiko J. E. vysk. M. Reinys. Groja orkestras, gieda choras, solo; smuikas. Per pamaldas šventinama naujoji pačių at-kių pasiūta graži rajono vėliava. Kūmai: p. L. Daniliauskienė ir p. A. Kučinskas. Iš pamaldų eina į Mok. Sem. parodos atidaryti. Paroda gausi, įdomi. Po piet iškilmingas surinkimas. Garbės prezidiume J. E. ark. Karevičius,

vysk. Reinys, vėliavos kūmai, kun. Švelnys. 30 su viršum sveikinimų. Pranešimus iš veikimo daro P. Radzevičius, A. Kučinskas, ir Bl. Abraitis. Rajonas vis auga. Vakare meno vakaras. Savo kūryba, solo, duetai, smuikas, choras. Gegužės 28 d. šv. dalyviai vyksta į Kazlų Rūdą. Pamaldos. Gegužinės. Šventėj dalyvavo daug gerb. sendraugių, studentų, atvyko moksleivių iš Vikaviškio, Kauno ir net Panevėžio. Visur buvo jauna ateitininkiška nuotaika, skambėjo dainos. Daugelis „valio" sendraugiams, svečiams, rengėjams. Pavyko.

Garbingos sukaktuvės. Gegužės m. 27 ir 28 Telšių at-kų rajonas minėjo 10 m. sukaktuves nuo pokarinio įsikūrimo. Šventės išvakarėse aplankyti kapai, uždėtas vainikas. Geg. 27 d. rytą katedroj iškilmingos pamaldos, griežiant simfonijos orkestrui ir giedant chorui; per mišias at-kai priima Šv. Komuniją. Pašventinta nauja graži rajono vėliava; jos krikšto kūmai Ed. Turauskas su žmona. Pamaldas laikė ir pamokslą sakė kun. J. Aperavičius, rajono dvasios vadas. Po pietų gimnazijos salėj iškilmingas posėdis. Jo prezidiume rajono pirm. Br. Dundulis, D. Juzumaitė ir J. Maniukas. Garbės prezidiumas Ed. Turauskas su žmona, prel. Narjauskas, kun. mag. Simaitis ir C. V. Pirmininkas. Nariai iškilmingai pasižada vėliavai. Daugybė sveikinimų, atsiminimų. Vakare 19 val. kun. seminarijos rūmuose bendra vakarienė. 21 val. iškilminga eisena su dainomis ir fakelais per miestą į Gedimino kalną, kur uždegamas didelis laužas. Vėl jaunos entuziastingos kalbos. Geg. 28 tradicinė gegužinė-ekskursija į Džiugo kalną ir Germonto ežerą, kur prieš karą buvo daromi slapti at-kų susmai. Vakare triukšmingai išlydimi svečiai. Taip Telšių at-kai įžengė į II savo darbo dešimtmetį.

C. Valdyboj, rajonuose, kuopose

C. Valdybos rūpesčiai ir darbai. Baigiantis mokslo metams C. Vald. stengias padėti sėkmingai darbus baigti. Tuo tarpu akys nukreiptos į konferenciją. Š. m. gegužės m. 31 d. posėdy nusistatyta aplankyti daugelį kuopų iškilmingų susirinkimų ir metinių švenčių proga. L. Tamašauskas birželio 3 d. aplankė Šakius; birželio 7 d. K. Kleiva-Rokiškį ir Uteną, kur tarėsi Rytų Aukštaičių kongreso reikalais, ir V. Makutėnas — Alytų, birželio 10 dieną I. Matusevičaitė — Panevėžį, A. Graunas — Linkuvą ir P. Martišius — Rietavą ir Švėkšną.

C. V. sekr. K. Kleiva š. m. gegužės 13 d. aplankė Belvederio at-kų kuopą. Linksmame susirinkime laikė paskaitą. Vėliau atstovas ir kuopos nariai dalyvavo pavasarininkų gegužinėje. Belvederio kuopa smarkiai veikia. Per Sekmines Veliuonoj suruošė antrą viešą vakarą, vykusiai suvaidindama „Aušros Sūnūs.

Du C. V. nariai Mariampolėj. Mariampoliečių sukaktuvių iškilmėse dalyvavo A. Sereikytė ir V. Makutėnas.

Mažeikiuos šventėj dalyvavo C. Vald. pirm. Vl. Viliamas. Buvo pamaldos. Iškilmingas susirinkimas del tam tikrų priežasčių įvykti negalėjo. Mažeikių at-kams pasiryžimo nestinga.

Veiklūs jaunieji. Nelaimės ištiktas Aukštadvario kuopos pirm. J. Armanas turėjo palikti kuriam laikui mokyklą ir kuopą. Aukštadvariečiai dirbti nesustojo. Balandžio mėn. 29 d. pastatė viešą vakarą. Suvaidino porą scenos veikalėlių. Choras, monologai ir t.t. Jaunieji gražiai pasirodė.

Kauno rajonas š. m. gegužės 13 d. šventė 10 m. Lietuvos nepriklausomybės sukaktuves ir minėjo buvusį Kauno at-kų kuopos narį a. a. Vincą Dovydaitį, garbingai žuvusį už tėvynės laisvę. Trumpai atpasakota jo biografija. Prof. Pr. Dovydaitis skaitė paskaitą „Ateitininkų uždaviniai" ir būta atatinkamos meno dalies. Be to, del tam tikrų priežasčių iškilmingesnis minėjimas įvykti negalėjo. Rajonas mano įsigyti didelį a. a. Vinco Dovydaičio atvaizdą ir papuošti jo kapą. *M. M.*

Mergaičių sus-mas. Birželio 3 d. Kauno Merg. Mokytojų Seminarijos kuopa Šv. Zitos salėj padarė viešą susirinkimą. Prof. J. Eretas laikė paskaitą: „At-kės darbas atostogų metu". Susirinkimą paįvairino merg. deklamacijos, solo, kvartetai, dialogai. Dalyvavo daug svečių, Kauno rajono at-kų. Mergaičių kuop. Kaune sugeba beveik visur ne tik atsilaikyti prieš bernaičių kuopas, bet net jas beveik sukerta.

Vilkaviškiečių darbai. Gegužės m. 6 d. stud. St. Kudirka skaitė at-kams paskaitą — „Gyvybės pradžios problema". Gegužės 16 ir 17 d. at-kai šventė tradicinę savo metinę šventę. 16 d. vakare išpažintis, rytą pamaldos ir šv. Komunija. Jas laiko ir pamokslą sako kun. Adomaitis. Pamaldų metu gieda choras. 16 val. gimnazijoj kun. J. Juraitis, kuopos Dvasios Vadas, pradeda iškilmingąjį sus-mą. Suskamba at-kų himnas. Garbės prezidiume J. E. Vysk. M. Reinys ir direkt. p. A. Juška. Prezidiume pirm. stud. St. Kudirka, vicepirm. — L. Dapkūnaitė, sekretorius — Murinas. Daug sveikinimų. Iš kuopos pirm. M. Jurkyno metinės veikimo apžvalgos matyt, kad at-kai čia stiprūs. Skaitytos 9 bendros paskaitos. Veikia dvi vyr. kuopelės, dvi jaun. ir trys sekcijos. Vysk. M. Reinys skaito paskaitą — „Krikščionybė ir tautybė". Po to, meninė dalis — deklamacijos, dainos, baletas. Giedami At-kų ir Tautos himnai. Triukšmingos ovacijos vysk. M. Reiniui, direkt. A. Juškai, svečiams, at-kų vadams. Su jaunu entuziazmu ir pasiryžimu dirbti iškilmingas sus-mas baigiamas. Kuopa palaiko artimus santykius su aplinkinėmis kuopomis. Šventėj dalyvauja daug kitų kuopų at-kų. Be to, šventės dalyviai visi nusifotografavo.

Mat.

Linkuvoj vėl laisvės saulė. Mes linkuviai at-kai 47 dienas vergavę, „interdiktus", pasmerkimus perkentėję, vėl atgavom laisvę. Atlikę „bausmę" griebėmės su didžiausiu uolumu darbo (nors ir uždraudimo laiku irgi nesnaudėm). 17 d. gegužės buvo susirinkimas. Salė pilnutėlė žmonių, tarp kurių buvo keletas sendraugių,

svečių. Visų at-kų veiduose jaunystės energija, pasiryžimas ir ištvermė. Į mus, vėl laisvus, prakalba kun. kap. A. Grigaliūnas, mok. M. Freimanas ir kt. Mok. T. Šidiškis skaitė paskaitą tema: „Tėvynės meilė". Antrą paskaitą skaitė J. Kalasauskas: „At kų darbai per šį Liet. nepr. dešimtmetį". Susirinkimą baigėme at-kų himnu, pasiryžę toliau ištvermingai tęsti savo darbą. Gegužės 20 d. atsilankė gerbiamas svetys Dr. K. Pakštas ir skaitė mūsų susirinkime paskaitą apie Lietuvos ateities galingumo perspektyvas ir at-kų pagrindinius uždavinius šių dienų ir ateities gyvenime. Kalbėjo be galo įdomiai, visi buvom patenkinti. Susirinkimas baigėsi didžiausiu ūpu.

Alf. Žydrutis.

Sveikintini žingsniai. Panevėžio rajonas praneša, jog pas juos modernieji šokiai moksleivijoj neturi ir neturės pasisekimo. Ypačiai at-kų tarpe tokių jaunatvės dvasią stelbiančių reiškinių nematyti. Garbė panevėžiečiams.

Mažeikiečiai rašo: „Visuotiniame narių susirinkime kuopos pirm. Aug. Milieška pakalbėjo apie moderniųjų šokių netinkamumą. Nariai, matyt, suprato gerai tų dorovės griovėjų kenksmingumą, nes ilgu rankų plojimu parodė griežtą prieš juos nusistatymą ir pasiryžo prieš juos kovoti. Nariai ketina pakalbėti tuo reikalu ir pavasarininkų sus-muose".

Vėl minėjimas. Gegužės m. 8 d. veiklieji Telšių kun. sem. auklėtiniai minėjo 10 m. at-kų veikimo laisvoj Lietuvoj ir didelio visuomenininko vysk. Kettelerio 50 m. nuo jo mirties sukaktuves. Ta proga pasikalbėta apie šv. Tėvą Leoną XIII ir vyskupą Valančių.

Nauji žygiai Telšiuose. Kun. Seminarijoj įsikūrė meno sekcija, kurios tikslas lavintis dainavime ir muzikoj. Sekcija jau turi chorą ir muzikos mėgėjų — smuikininkų grupę. Vadovybės pryšaky yra K. Paulauskas, J. Venskus ir V. Zlatkus.

Nepriklausomybės sukaktuvės. Panevėžio at-kų rajonas gegužės 14 d. paminėti 10 metų Lietuvos neprikl. sukaktuvėms sušaukė iškilmingą susirinkimą. P. Butėnas laikė paskaitą „At-kai kovose už nepriklausomybę". Gražiais ir maloniais žodžiais prabyla dar į susirinkimą sendr. J. Mičiulis ir kun. Butvila. Po kalbų seka „linksmoji valanda". Draug. Lapienis paskaitė savo kūrybos dalykėlių, drg. Urbelytė gražiai padeklamavo, solo padainavo J. Karlauskaitė, trio — Karlauskaitė, Jasevičiutė ir Kučinskaitė.

H.

Su pavasariu darbas. Gegužės mėn. 9 d. įvyko visotinis kuopos susirinkimas. Tai buvo atsisveikinimas bei gražių linkėjimų pareiškimas žymiausiems Kybartų kuopos buvusiems vadams ir visiems at-kams abiturientams. B. P. Murinas skaitė referatą „At-kų katalikiškojo ir patriotiškojo veikimo keliai dabarties Lietuvos gyvenime". Atsisveikinimo kalbos. Po to išrinkta kitiems metams nauja kuopos valdyba: Č. Šičkus pirm., M. Kamaitytė vicepirm.,

Mūsų žuvusieji už tėvynės laisvę

Mariampolietis at-kas, aviac. leit. *Vytautas Rauba*, žuvęs beskraidydamas 1920 m. pavasarį (sėdi), ir šiaulietis at-kas, aviac. leit. *Juozas Kumpis*, žuvęs 1920 spalių m. 10 d. ties Varėna. Draugai idejos darbe, draugai ir padangėse, kuriose neteko gyvybės.

V. Prapuolenis sekret., O. Vilčinskaitė iždin., L. Stelmokas archyv. Gegužės mėn. 15 d. Kybartų at-kai J. Bielevičius Virbalyje, o B. P. Murinas Kybartuose kalbėjo didelėms žmonių minioms.

Senelis.

Sprogsta mūsų žiedai. Kedainiečiai jaun. at-kai geg. 6 d. šventėm savo šventę. Iškilmingą nuotaiką dar padidino atsilankęs Vyr. mūsų Vadas prof. St. Šalkauskis su Žmona, entuziastingai visų sutikti. Nauji mūsų kuopos žiedai — nauji nariai iškilmingai priimami į mūsų eiles. Daug kalbų, sveikinimų. Po sus-mo būta linksmosios dalies. Ta diena — mums gražus atminimas.

J. Kolibras.

Studentų darbai

Mūsų tremtiniai grįžta. Gegužės m. pradžioj ištremti iš Kauno šie stud. at-kai: St. Gabaliauskas į Mažeikių apskr. J. Bajoras į Panevėžio, V. Baniulis į Širvintus (visi keturiems mėnesiams), J. Pankauskas į Tauragės — 6 mėn., J. Baltenis į Varnių koncentracijos stovyklą — 6 mėn. Visi ištremti Kauno Karo Komendanto nutarimu, kaipo „pavojingi visuomenės tvarkai ir ramybei". Paskutiniu laiku jau sugražinti J. Pankauskas, St. Gabaliauskas ir J. Bajoras.

Stud. at-kai gegužės m. 15 d. Iškilmių išvakarėse vaidinama misterija „Nuvainikuota Vaidilutė". Gegužės 15 rytą 9 val. visos korporacijos uniformoj ir su vėliavomis iš at-kų namų eina stud. bažnyčion į pamaldas. Grįžta į at-kų namus ir tolimesnėje šventės dalyje, būtent, parade dėl tam tikrų priežasčių nedalyvauja. Be to, nusiima uniformas ir visus pasireiškimo ženklus.

Lydi Dievo Motinos paveikslą. Geg. m. 17 d. visos stud. at-kų korporacijos uniformose ir su vėliavomis lydi į Pažaislį stebuklingąjį Dievo Motinos paveikslą.

Vėl suplevėsavo vėliava. Birž. m. 3 d. pirmą kart suplevėsavo š e š t o j i stud. at-kų, „Gajos" korporacijos vėliava. Stud. bažnyčioj buvo pašventinimo iškilmės. Vėliavos kūmai: Dr. D. Jasaitis ir Dr. Čerkeliūnienė. Universitete iškilmingas posėdis. Vakare jaukus pasilinksminimas.

Stud. Abstinentų šventė. Gegužės 13—15 d. L. U. Stud. at-kų abstinentų korporacija šventė 5 metų gyvavimo sukaktuves. Šventėje dalyvavo Priešalkolinės Lygos atstovas prof. Dr. Ernitz, 17 Latvijos ir 10 Estijos studentų. 13 d. buvo iškilmingos pamaldos, draugiški Pabaltijo studentų pietūs at-kų valgykloje, iškilmingas susirinkimas Universitete ir jaukus pasilinksminimo vakaras-balius Baltosios Gulbės salėje. Pietų metu pirmąkart naujieji at-kų namai išgirdo latvių ir estų dainas. Susirinkime dalyvavo daug aukštų svečių, broliškų tautų draugai ir pilnutėlė salė studentų. Daugybė sveikinimų žodžiu, raštu ir telegramomis. Pasilinksminimo vakaras buvo labai įdomus. Svečiai buvo vaišinami skaniais įvairių rūšių bealkoliniais gėrimais. Geg. 14 d. užsienio svečiai lankė Kauno muziejus ir apylinkės. Vakare dalyvavo misterijoj „Nuvainikuotoj Vaidilutėj".

15 d. įvyko III-čioji Pabaltijo studentų abstinentų konferencija, vakare Blaivybės Dr-ja iškėlė iškilmingą Pabaltijo studentams abstinentams pagerbti vakarienę, o apie 23 val. ilga automobilių virtinė nulydėjo svečius į stotį. *Jurg. Ežerietis.*

Knyga ir menas

Vikt. Kamantauskas. **Trumpas kalbos netaisyklingumų ir barbarizmų žodynėlis.** 80 pusl. Kaunas, 1928.

Šiame žodynėlyje, pasak paties autoriaus, yra surašyti mūsų kalbos barbarizmai, rašybos ir kirčio netaisyklingumai, abejotini arba neteisingai kalbos taisytojų taisomi žodžiai. Duodamieji visų šitų dalykų taisymai esą mūsų žymiausių kalbos taisytojų sugalvoti ir į rašomąją kalbą įvesti, tad pats žodynėlio autorius už juos neatsakąs. Vietomis tačiau, neiškentęs, jis ir savo nuomonę paduoda, kalbos taisytojus kiek pakritikuoja; už šias savo pastabas jis jaučiasi jau atsakingas.

Žodynėlis yra skiriamas ypačiai moksleiviams ir šiaip visuomenei. Jo tikslas yra p r a k t i n i s: išmokyti mūsų visuomenę, pirmiausia moksleivius, taisyklingiau lietuviškai kalbėti ir rašyti. Šis reikalas mums yra labai svarbus, ir p. Kamantausko noras savo darbu čia kiek padėti mūsų visuomenei tenka tik pagirti. Tačiau iš tokio praktikos žodynėlio, skiriamo daugiausia moksleiviams, reikalaujama, kad jis būtų a i š k u s ir t i k s l u s. Savo taisymais jis neturėtų skaitytojų klaidinti. Nereikėtų jam kištis ir į smulkmenas (didelės reikšmės neturinčias kai kurias tarmių skirtybes ir pan. dalykus), kurių griežtas sprendimas yra sunkiai įmanomas. Pačiuose žodynėlio aiškinimuose neturėtų būti kalbos klaidų. P. Kamantausko žodynėlyje šie skaitytojo reikalavimai nėr visur išpildyti. Tat galima bus matyti iš vieno kito mano priekaišto dėl žodynėlio žodžių t a r i m o ir r a š y m o (I), dėl jo ž o d y n o (II), kai kurių s i n t a k s ė s d a l y k ų (III) ir p a č i ų a i š k i n i m ų k a l b o s k l a i d ų (IV).

I. Autorius reikalauja rašyti sakyti *ekėčios, ekėti*, ne *akėčios, akėti* (5-6 p.), nes taip esą sakoma rašomosios kalbos tarmėje. Iš savo krašto (Suv. Kalvarijos ir gretimų parapijų) žmonių ir iš suvalkiečių studentų nesu girdėjęs sakant *ekėčios, ekėti*. Tiesa, mano tarmėj kai kurių žodžių pradžios balsis *e* yra pavirtęs *a*: *asti* (vietoj *esti*), *aiti* (v. *eiti*), *arzinti* (v. *erzinti*). Iš jų sudarytieji priešdėliuotiniai veiksmažodžiai to *a* vietoje turi jau aiškų *e*: *išesti* (jie visą dieną *išesti* girioj), *išeiti, pareiti, suerzinti*. Tačiau greta žodžių *akėti, akėčios* turime priešdėliuotinius veiksmažodžius *išakėti, nuakėti, perakėti*. Matyti, *a* šiuose žodžiuose yra pagrindinis šaknies balsis. Nėra tad pagrindo reikalauti, kad visi sakytų *ekėti, ekėčios*.

Jeigu rašomosios kalbos pagrindu autorius laiko pietų vakariečių aukštaičių tarmę, tai be reikalo reikalauja sakyti *prietėma* (55), *priešakis* (55), *skreistė* (61), be reikalo duoda pirmenybę žodžiams *rėmuo* (57), *stomuo* (63) prieš *riemenį, stuomenį*. Vakarų aukštaičiai aiškiai sako *prietema* (plg. *sutemos*

63 p.*) *pryšakys, skraĩstė, riemuo, stuomuo.* Ar turėtų jie čia „pasitaisyti"? Manau, kad jie nenusidės mūsų kalbai ir toliau rašydami ir tardami šiuos žodžius taip, kaip jiems iš senų laikų yra įprasta. Nebus, tur būt, kalbos „klaida" ir vartojimas mano tarmės žodžio *lietus*, kurį žodynėlio autorius būtinai nori taisyti *lytumi* (39).

Visai nesuprantama, kuo yra nusikaltęs žodis *elnias*, kad jis taisomas *elniu* (vard-kas *elnis*, 22 p.). Ligi šiol visi vadovėliai tik *elnią* (ne *elnį*) težinojo. — *Beždžionė* žodynėlyje yra taisoma *bezdžione* (15), bet Rygiškių Jonas rašo *beždžionė* (žr. trečiąjį *Pasakėčių* leidimą, pasak. B e ž d ž i o n ė ir a k i n i a ĩ).

Be reikalo, rodos, įdėti ir šie k i r č i o taisymai: *brangiaĩ* ir *brángiai* (vietoje *brañgiai*, 16), *niẽkai* (v. *niekaĩ*, 45), *nuopelnaĩ* (v. *núopelnai*, 46), *paeĩliui* (v. *paeiliuĩ*, 48). Žodžius *ni kaĩ* ir *niẽkai* mūs tarmėj žmonės aiškiai skiria: „čia vieni *niekaĩ* buvo; šitas žmogus, šita plunksna *niẽkai* (netikęs-usi)". Kitus čia sužymėtus žodžius vakarų aukštaičiai taria taip, kaip skliaustuose parašyta. Jie nesako taip pat nė *pãgunda* ar *pagundà* (48), *mėnesiena* ar *ménesiena* (42), bet *pagùnda* (plg. *padáuža, pagálba*), *mėnesienà* (gal kas *mėnesíeną*).

II. Autorius savavališkai susiaurina žodžio *amerikietis* reikšmę. Šis žodis reiškiąs, girdi, tik Amerikos l i e t u v į. *Amerikonas* reiškiąs tik Amerikos anglą. Kaip tad yra vadinami Amerikos *nelietuviai* ir *neanglai*: vokiečiai, žydai, lenkai ir k.? Ką reiškia tos pat priesagos žodžiai *europietis, afrikietis, kaunietis?* Ar juos sakydami turime galvoj taip pat tik E u r o p o s, A f r i k o s ar K a u n o l i e t u v į?..

Autoriaus minimo prieveiksmio *begaliniai* (28) mūsų kalba, rodos, visai neturi. — Veiksmažodis *išpulti*, vartojamas *pareiti* ar *prideréti* prasme (30), yra aiški lenkybė, kuriai mūsų raštų kalboj neturėtų būti vietos.

Autorius gina žodį *mokytojauti* (43). Jį pateisinti, girdi, galį žodžiai *kulikauti, lupikauti*. Bet, šiaip ar taip, veiksmažodžiai *kulikauti, lupikauti, piršliauti* dar nerodo, kad veiksmažodžio priesaga *-auti* gali būti dedama ir prie daiktavardžių, sudarytų tiesiai iš veiksmažodžių ir turinčių priesagą *-tojas* arba *-ėjas*. Niekas dar nesakom š i e n a u t o j a u t i, b u d i n t o j a u t i, t a r d y t o j a u t i, s i u v ė j a u t i... (plg. *šienautojas, budintojas, tárdytojas, siuvėjas...*)

Nusimena autorius taiso *nusimina* (47). Argi autorius nemoka skirti šių dviejų vienodą bendratį turinčių veiksmažodžių? (plg. „nelaimėj jis niekad *nenusimena*; jis kartais ir pats sau koją *nusimina*"). — Žodžius *nusistovėti* ir *nusistoti* (47) reikėtų, vis dėlto, skirti (plg. „arklys *nusistovėjo* ir dabar nerimsta; vanduo jau *nusistojo*"). Autorius čia be reikalo pataikauja

*) Autorius čia nenuoseklus: reikalaudamas rašyti *prietėma* (55), kitoj vietoj jis pats rašo *sutemos*, (*e* be taško, 63 p.) *S. Tr.*

visokių laisvių šalininkams, norintiems, kad ir kalba ir rašyba taip pat „n u s i s t o v ė t i“ galėtų.

Pirmtakūnas esąs senas žodis, tad jis geresnis už *pirmataką* (52). Bet *pirmtakūnas* yra ne visai tikęs vokiečių *Vorläufer* vertinys [žr. Kuršaičio (prūsų lietuvio) žodyną: *takūnas*— der Läufer, *pirmtakūnas*—der Vorläufer]. Šiam reikalui daug tinkamesnis yra Rygiškių Jono teikiamas *pirmatakas*, nukaltas *pirmalakų*, *pasturlakų* pavyzdžiu.

Autoriaus argumentavimas žodžiui *priparodyti* pateisinti, (parodyti + prirodyti > priparodyti, 55) mums nieko neišrodo. Iš *parašyti* + *prirašyti* nepasidaro *priparašyti*. — Autorius yra didelis gynėjas ir kai kurių žodžių su priešdėliais *pra-* ar *pri-* (*prabūti, pragyventi, prajausti, pramatyti, prirodyti, prasikalsti* — 53, 54 p.). Vieni iš jų žmonių kalboj visai nėra vartojami (*prajausti, pramatyti*), kiti žmonių kalboj yra, bet nereiškia *išbūti, išgyventi, įrodyti* ar *išrodyti* [plg.: „žiūrėk, jis ir tave *pragyvens* (ilgiau gyvens, kaip tu); visko jie man ten *prirodė*“].

Privalėti nereikėtų maišyti su *privalyti* (56). Šiuodu žodžiu negali vienas antro atstoti [plg. „tau *neprivalėjo* taip daryti (tau nebuvo reikalo taip daryti); aš *privalau* tavo pagalbos“]. *Prisiųsti* (55) nėra visai negeras žodis; kalboje jis nėra vartojamas tik *atsiųsti* vietoje [plg. „daug visokių gėrybių jie man *prisiuntė* (plg. *prinešė, privežė*); jie ir man kai ką *atsiuntė* (plg. *atnešė, atvežė*)].

Skerdyklos vietoj autorius duoda *piovyklą* (61). Bet kiaules kol kas tik skersti esam įpratę, tad ne visai patogu būtų ir šiam reikalui vietoj *skerdyklos piovyklą* įsitaisyti.

Savo taisymuose autorius stengiasi viską kuo trumpiausiai pasakyti; pavyzdžių taisymams jis duoda labai maža. Šitas trumpumas vietomis labai neigiamai atsiliepia paties žodynėlio gerumui ir yra visai nepateisinamas. Iš autoriaus taisymų skaitytojui gali pasirodyti, kad kuris žodis yra visai negeras, nors iš tikrųjų jis yra nevartotinas tik tam tikra prasme. Sakysim, *išsivystyti, vystytis* (30, 74) reikią visur taisyti *rutulti(s), plėtoti(s)**). Išeitų, kad dabar jau nė *suvystytas* vaikas nebegalės *išsivystyti*. Vietoj *perstimti* reikia sakyti *prisigerti* (51) *), tad pasakymą „eime *persitmt* (= imtynių)“ reikia, tur būt, taisyti „eime *prisigerti*“ (!). Tarp *pagelbėti* ir *padėti*, Kuršaičio liudijimu, nesą skirtumo. Skaitytojas gali tad manyti, kad galima ne tik „knygą *padėti* ant stalo“, bet ir „knygą *pagelbėti* ant stalo“... Šios rūšies netikslumų žodynėlyje yra apsčiai (*atsinešti į, nuduoti, patarėjas, savarankiai, stebėtinas*...). Platesnių paaiškinimų nebuvimas pačius taisymus vietomis padaro neaiškius,

---

*) Tokią išvadą pasidarys kiekvienas skaitytojas, nes po taisymo nėra paaiškinta, ar galima šis žodis kur vartoti. *S. Tr.*

**) Prie šio taisymo pridėtasis vienas pavyzdys dar nepasako, ar *persimti* visur yra taisytinas ar ne. *S. Tr.*

per plačius. Daug kur tuos taisymus autorius turėjo bent vienu kitu pavyzdžiu paaiškinti. Gerai daro tie autoriai, kurie tokiems aiškinimams nesigaili kalbos pavyzdžių.

III. Yra žodynėlyje ir sintaksės (linksnių, prielinksnių) netikslumų. *Nešinas* leidžiama vartoti ne tik su į n - k u, bet ir su g a l - k u (45). Šiaip ar taip, žemaičiai, kurių kalboj šis ir kiti panašūs būdvardžiai yra plačiai vartojami, sako *nešinas kuo*, *vedinas kuo*. Raštų kalboj prie *nešinas* ir k i l m - k ą dabar kai kas pasako, bet tai nėra mums kalbos paveikslas. Tokius išsišokėlius turėtume tuoj sudrausti.

Prie veiksmažodžio *sekti* Ryg. Jonas vartojąs į n - k ą, o kiti (Būga, Kuršaitis, Daukantas) g a l - k ą (60). Kiek žinau, Rygiškių Jonas čia vartoja ir i n - k ą ir g a l - k ą, griežtai skirdamas abiem atvejais veiksmažodžio *sekti* reikšmę (žiūr. Ryg. Jono *Linksnius ir prielinksnius*). Tas skirtumas galima matyti ir iš šių pavyzdžių: [ž]andarai *mane seka*; ji *vištą seka*; jis *tėvu* s e k a; savo *tėvuku* y r a p a s e k ę s.

Pūristai reikalauja nesakyti *pripildyti kuo*, bet sakyti *pripildyti ko*. Mano nuomone, galima ir *pripildyti ko* ir *ką* ir *kuo*... (plg. „*visą aruodą* p r i p i l d ž i a u *grūdų*; *šaukštu jūros* n e p r i p i l d y s i“).

Savo trumpumu autorius ir čia gali skaitytoją suklaidinti, Jo yra pasakyta, kad *ant galo, ant gero* reikia taisyti *pagaliau, galiausiai, geran* (7). Tenka bijotis, kad koks uolus p. Kamantausko pasekėjas neimtų taisyti pasakymų „*ant galo suolo, ant gero vežimo*“.

IV. Tarp autoriaus aiškinimų randame ir tokių pasakymų: „Amerikietis r e i š k i a *Amerikos lietuvis* (6). Garbė n e r e i š k i a *herbas* (23). Raitelis n e r e i š k i a *ricierius*“ (56). Autoriaus, matyti, užmiršta, kąd *reikšti* čia yra galiniuotinis veiksmažodis, kad čia juo atsakome į klausimą: k ą r e i š k i a tas žodis? Vartodamas jį su vardininku minėtuose pasakymuose jis duoda menką paveikslą savo skaitytojams, turintiems sakyti paprastai: šitas žodis (d a s P f e r d) r e i š k i a *arklį*.

Čia iškeltieji dalykai (I—IV) rodo, kad ne visi p. Kamantausko teikiamieji dalykai galima priimti. Mano nuomone, su tuo žodynėliu moksleiviui ir šiaip skaitytojui reikia būti atsargiems. Jame yra daug neaiškių, neišspręstų dalykų, dėl kurių tarp žymesniųjų mūsų kalbininkų ar kalbos „taisytojų“ tebeeina ginčai. Jiems žodynėlyje nevertėjo pasirodyti, kol dar nėra žymiau tų specialistų išspręsti. Norint p. Kamantausko žodynėliu sėkmingai naudotis, reikia pačiam būti nemaža studijavusiam kalbą, nes tik tada galima mokamai atskirti, kas yra priimtina iš jo teikiamųjų dalykų, o kas ne. Taip visuomenę ir moksleivius, kuriems praktikos reikalui žodynėlis yra skiriamas, jis g a l i d a u g k u o s u k l a i d i n t i.

S. Treigys.

G.A.Lutterbeck, S.J. **Die Todesfahrt des „St Jakob."** Geschichtliche Erzählung aus dem 16 Jahrhundert. 84 pusl. Išleista Herderio, Freiburg i Br. 1928m. Kaina 0.80 M.

Tai paskutinė knygelė iš eilės Herderio bendrovės leidžiamų apsakymų jaunimui. Tų apsakymų turinys imamas iš tolimų kraštų gyvenimo, pav., Afrikos, Kaukazo, indėnų, Australijos ir jos salų, Pietų Amerikos ir t.t. Šio veikalėlio turinys — iš Portugalijos istorijos. Vaizduojami tie laikai, kada portugalų galybė jūrose pamažu pradeda silpnėti, vis labiau įsigali Olandija ir Prancūzija. Apsakymo didvyris — Joanito, linksmas, drąsus jaunuolis. Jis veržiasi į jūras, veržiasi kovoti su šėlstančioms vilnims. Toj jūrų kelionėj daug nuotykių. Juos užpuola korsarai, žiaurūs plėšikai. Tenka smarkiai kovoti. Kovoj žūsta Joanito, narsus jūrų vaikas.

Daug gražių vaizdų, gyva kalba, įtemptas veiksms. Todėl knyga mielai skaitoma. Be to, išvesta ir daugiau įdomių tipų, pav. kapitonas, plėšikų vadas ir k. Apsakymas turėjo dar vieną tikslą: parodyti, kaip Joanite ėjo kova už gerą ir kaip jis pagaliau tą kovą laimėjo. *V.*

Pakvietimas į eucharistinį kongresą.

Šiemet sueina du metai, kai įvyko pirmasis L. Jaunuomenės eucharistinis suvažiavimas Kaune. Tuomet susirūpinta praplėsti eucharistinį veikimą jaunuomenės tarpe. Ir labai suprantama dėl ko.

Mūsų tėvynė neturi didelių žemės turtų, nesiplėtos pas mus galinga pramonė bei prekyba, nenustebinsime mes pasaulio savo fizine pajėga. Pagaliau šios rūšies gėrybės nė vienai tautai nelemia laimės, jei nėra tvirto proto įsitikrinimo, stiprios valios, aukštos dorinės kultūros žmonių giminės.

Ir šitokią žmonių giminę ugdo gilus Kristaus pažinimas, Evangelijos dvasia, nuosekli ir sistematinga religinė praktika sueinant į artimą santykiavimą su Kristumi Švenčiausiame Altoriaus Sakramente.

Kai žmogaus prigimtis gauna antgamtinių dorybių pradus, kurie, patobulinę gamtos žmogų, sukuria jame antgamtinę gyvybę per malonę ir Šv. Dvasios dovanas, tuomet jame pilnai plėtojasi visos dvasinės pajėgos, tobulas žmogus, atatinkąs savo galutiniam tikslui.

Šitokiai žmonių giminei lemta įveikti visas kliūtis bei trūkumus, jai skirta išlikti, prilygti ir net pralenkti kiekvieną kitą atsilikusią tautą.

Jaunime, tu savo užsimojimams neturįs ribų, savęs atsidavimo aukai nestatąs taško, stoji į pirmąsias dorinio karžygiškumo eiles. *Tu, kiekvienas katalike jaunuoli-e, esi kviečiamas į pirmąjį*

Lietuvių Katalikų Jaunuomenės Eucharistinį Kongresą Panevėžin, kurs įvyks šių metų birželio 17 ir 18 d.

Čia tu dalyvausi didingoje tikybinėje šventėje pareikšdamas Kristui Švenčiausiame Sakramente savo gilų tikėjimą, tvirtą pasiryžimą įgyvendinti Kristaus mokslą (viešame ir privačiame gyvenime) savo, šeimos ir visuomenės gyvenime, pasekti jo dorybėmis.

Viešpatie, teateina tavo karalystė.

Garbės Komiteto nariai: J. E. Arkivyskupas J. Skvireskas, Mgrs. A. Faiduti, J. E. Vyskupas K. Paltarokas, Generolas leit. P. Tamašauskas, J. E. Vyskupas M. Reinys, „Pavasario" S-gos Protektorius.

Eucharistininkų Centro Komitetas: Prof. Vl. Česnys, Katalikų Veikimo Centro Euch. Sekcijos Vedėjas, Prof. Kan. Pr. Kuraitis, Ateitininkų Dvasios Vadas, Kun. Dr. Ign. Česaitis, stud. J. Ročkus, stud. J. Petrauskaitė, techn. K. Simonaitis, kun. K. Mozūras.

Kongresui ruošti Komitetas Panevėžyj: Kun. Vl. Butvila — pirmininkas, techn. J. Barisas — vice-pirmininkas ir reikalų vedėjas, mokyt. Libaitė — sekretorius, mokyt. E. Narkevičiutė, — iždininkė, kun. J. Tilvytis — bažnytinės dalies vedėjas, kun. P. Paškevičius — būtų reikalų ved., kun. J. Žitkevičius — puošimo bei statybos reikalų ved., kun. A. Liepinis — spaudos, mokyt. tvarkos ir priėmimo reik. ved., mokyt. M. Karka — meno dalies (choro) reik. ved., mokyt. A. Šilgalytė—šeimininkavimo reik. ved.

Euch. L. J. S. C. Valdyba.

Kapsai, kapsės!

Birželio 24 ir 25 d., Vilkavišky šaukiamas II kapsų at-kų suvažiavimas.

Suvažiavimo programa: 24 d. 9 val. bažnyčioj iškilmingos pamaldos, 1. 10 val. 30 m. suvažiavimo atidarymas, 2. prezidiumo kvietimas, 3. sveikinimai, 4. pranešimai (kuopų atskirai ir bendrai), 5. J. E. Vysk. M. Reinio paskaita—„Krikščionybė—tautų kultūrintoja", 25 d. 9 val. 6. Kapsų at-kų draugiškumo reikalu, ref. A. Januševičius, 7. paskaita iš meno srities (temą ir prelegentą pranešim vėliau „Ryte"), 8. suvažiavimo uždarymas.

Be to, 24 d. 19 val. 30 m. bus įdomus literatūros vakaras, šokiai bei žaidimai; 25 d., 14 val. Osijos miške gegužinės su dūdų orkestru; 21 val. gimnazijoje bus draugiška vakarienė. Nakvynes ir arbatą parūpinsime.

Tegu nebūna kapso at ko, kuris nedalyvautų! Kviečiame dalyvauti at-kus sendraugius, studentus, moksleivius. Kviečiame at-kus ir nekapsus!

Visais reikalais kreipkitės adresu: Vilkaviškis, „Žiburio“ gimn. Vl. Literskis. *Komitetas.*

Žemaičiai renkimės! Liepos 25, 26 ir 27 dienomis Švėkšnoje įvyksta žemaičių at-kų konferencija. Visuomet mokėjome būti pasiryžusiais, ištesėti iki galo. Ši konferencija tesulaukia iš žemaičių daugiausia jų prigimto ištvermingumo ir pasiryžimo. Pasirengę su dainomis ir sportu iš visų Žemaitijos kampelių su džiaugsmu vykime į konferenciją.

Žem. At-kų Centro Valdyba.

Dzūkų Ateitininkų konferencija Lazdijuose. Negalėdami šaukti dzūkų at-kų kongreso Alytuj, š. m. birželio 22 ir 23 d. Lazdijuose šaukiame 5-kių metų jubiliejinę dzūkų at-kų konferenciją. Maloniai kviečiame ir at-kus ne dzūkus.

Dzūkų At-kų Susidraugavimo Vadovybė.

Maloniai kviečiame visus buvusius Biržų at-kų kuopos narius (sendraugius, studentus ir kitus), taip pat ir visus ateitininkus ne biržiečius dalyvauti mūsų 15 metų sukaktuvių šventėje š. m. birželio m. 16 ir 17 d. Biržuose.

Biržų At-kų Kuopa.

Aplinkraštis N. 10

Visoms Ateitininkų Kuopų Valdyboms ir „Ateities“ ir „Židinio“ platintojams.

1. Baigiantis I-ajam š.m. pusmečiui malonu yra konstatuoti, kad kai kuriose kuopose „Ateities“ prenumeratorių skaičius, matyt, darbščių platintojų ar tų kuopų Valdybų įtakos dėka, yra žymiai pašokęs. Iš tokių kuopų paminėtinos:

1.	Aukšt. Fredos (plat. Orenderaitis)	pašoko iš	2	pr-rių ligi	20;
2.	Biržų (plat. Vilimas)	„	„	60	„	„	90;
3.	Kauno T. Jėzuitų g. (plat. Juras)	„	„	20	„	„	33;
4.	„Pavasarininkų“ g. (plat. J. Starkevičius)	„	„	20	„	„	40;
5.	Mariampolės (plat. J. Totoraitis)	„	„	300	„	„	350;
6.	Mažeikių (plat. A. Milieška)	„	„	62	„	„	75;
7.	Plungės (plat. K. Ruibys)	„	„	17	„	„	40;
8	Rygos (plat. F. Vėlavičiūtė)	„	„	35	„	„	46 ir t.t.

Vykdydama savo pasižadėjimą, Adm-ja, reikšdama savo padėką už parodytą darbe uolumą, skiria šioms kuopoms (ar jų platintojams— tegu patys vietoje išsisprendžia) po 1 komplektą „Židinio“ ir laukia pranešant, kurių metų komplektas pageidaujama gauti. Daugumoje kitų kuopų „At.“ prenumeratorių skaičius nežymiai svyruoja, o kai kur, pav., plat. Literskis Vilkavišky turi net apie 20 prenumeratorių moksleivių ne organizacijos narių. Tačiau yra kuopų, kuriose prenumeratorių skaičius, rodos, visai be pateisinančių priežasčių, žymiai nusmukęs. Tokias kuopas paminėsiu po vasaros atostogų, kai gausiu žinių apie II-ro pusmečio prenumeratorių skaičių ir galutinai įsitikinsiu, kad jose iš tikrųjų yra kažkas negera.

2. Nežiūrint visų mano prašymų ir raginimų daugelis kuopų vis delto labai nerangios atsiskaitymo atžvilgiu; nes, nors skirtieji terminai seniai jau pasibai-

gę, dar nėra atsiuntusios š.m. I-ojo pusmečio prenumeratos arba atsiuntė jos tiktai dalį. Šitoks delsimas yra tiesiog nesiskaitymas su Adm-jos darbo galimumu, nes Adm-ja turi daryti būtinai reikalingų išlaidų ir, neturėdama užtektinai pinigų, brenda į skolas. Šitas nenormalumas negali ilgai trukti, juoba, kad kuopos, ar jų platintojai, yra skolingi žymias pinigų sumas, kurias turėdama Adm-ja savo balansą beveik galėtų išlyginti. Todel dar kartą kreipiuosi į kuopų Valdybas ir „Ateities" (ir „Židinio") platintojus, prašydamas juos kaip nors daryti, kad š. m. I pusm. prenumerata lig vasaros atostogų būtų išlyginta.

Savo sąskaitas išlyginti kviečiu šias (kai kurias iš dalies jau atsilyginusias) kuopas: Alytaus, Dotnuvos, Eržvilko, Giedraičių, Jurbarko, Jurbarko jaun., Kaišiadorių, Kauno A. Techn. mokyklos, Kauno T. Jezuitų gimn., Kėdainių, Kražių, Kybartų, Lazdijų, Mariampolės rajoną, Mažeikių, Naumiesčio (Taurag), Panevėžio I k., Panevėžio II k., Pilviškių, Prienų, Raguvos, Raseinių, Rokiškio, Skuodo, Šakių, Šėtos, Šiaulių gimn., Šiaulių gimn. suaugus., Šiaulių mok. S-jos, Šiluvos, Telšių rajon., Šilalės, Švėkšnos, Tauragės, Utenos, Užpalių, Ukmergės, Viekšnių, Vilkaviškio, Vilkijos Zarasų ir visas kit., kurios dar kiek yra skolingos.

3. Skolingas „Ateičiai" ar „Židiniui" kuopas iš praeitųjų metų prašau bent dalimis mokėti savo skolas.
4. Siųsdami Adm-jai pinigus platintojai ar kuopos tegu būtinai pažymi, kiek ir už ką siunčia, t. y. kiek senų skolų ir kurių metų, kiek I pusm. prenum., kiek II-ro ir t. t.; tada ir Adm-jai bus lengviau susivokti.
5. Besibaigiant I-ajam š. m. pusmečiui „Ateities" ir „Židinio" platintojus prašau sutvarkyti mano 6-to aplinkraščio, 1927 m. („Ateitis" N. 12, aplinkrašč. §§ 2, 3, 4, 5, ir 11) nurodytus atsiskaitymo lapus ir atsiųsti juos Adm-jai.
6. Kai kuriose kuopose su vasaros atostogų pradžia, gal būt, keisis (čia baigę mokslą, čia į kitą mokyklą keldamies ir t. t.) ir „Ateities" ar „Židinio" platintojai. Tų kuopų Valdybas ir platintojus, perduodančius savo darbą kitiems, priėmimą — perdavimą prašau atlikti kuo tiksliau, nes už visus perduodančių platintojų darbo trūkumus ir netikslmuus atsako taip pat ir kuopų Valdybos, o, perėmus, ir naujieji platintojai, kaip pirmųjų darbo tęsėjai (Del platintojų parengimo kalbėta mano š./m. aplinkrašč. N. 7 š./m. „Ateities" 1 Nr.).
7. Įspėju visų kuopų Valdybas ir „Ateities" ir „Židinio" platintojus, kad po vasaros atostogų, prasidėjus mokslo metams, tuoj praneštų, kiek egz. kiekvieno žurnalo ir kam siuntinėti š. m. II-ąjį pusmetį. To reikia nepamiršti, kad nesitrukdytų Adm-jos darbas.
8. Vasaros atostogų sulaukusiems savo talkininkams ir visiems „Ateities" ir „Židinio" draugams ir draugėms linkiu smagiai jas praleisti, naujų darbui jėgų pasisemti ir niekuomet nepraleisti progos kam „Ateitį" ar „Židinį" užprenumeruoti ar aukų jiems parinkti.

S. Zareckas,
Ateitininkų spaudos administratorius.

1928 VI.I.
Kaunas.

1, Sukaktuvininkų rajonų ir kuopų iškilmes šiam nr. tik trumpai tepaminim. Daugiau minėsim kitame, kuris išeis tuoj po vasaros atostogų.

2. Visiems mūsų bendradarbiams, skaitytojams ir rėmėjams linkime linksmų atostogų. *Ateities Redakcija.*

Redaktorius **Antanas Januševičius.**

„Raidės" spaustuvė Kaune, Kęstučio g. 44. Telef. 758.
Karo cenzūros leista.

Su šiuo n-riu siunčiam „Šaltinio“ knygynėlio Nr. 9. Skaityk 1928 m. „Ateities“ 4 nr. viršelio 3 pusl. II pastabą.

Už dovaną „Šaltiniui“ maloniai dėkojam. Red.

Atsiųsta paminėti.

Kun. J. Matusas-Sedauskas, 20 m. **Tautos blaivinimo darbo.** Liet. Kat. Blaivybės dr-ja 1908—1928 m. su 4 lent. ir 9 paveiksl. Liet. Kat. Bl. Dr. leid. Nr. 47. Kaunas, 1928. 72 psl. Kaina nepažymėta.

Kan. A. Steponaitis, **Katalikų Veikimo Centras.** K. V. C. leid. Kaunas, 19_8. 40 psl.

Kun. Dr. A. Maliauskis, **Kristus ar yra Dievas?** Šviesa ir gyvenimas Nr. 5. Kaunas, 1928 m. 64 psl. Kaina 50 c.

Kun. Dr. A. Maliauskis, **Ar yra Dievas?** IV leid. Šviesa ir gyv. leid. Nr. 3. Kaunas, 1928. 32 psl. Kaina 30 c.

Didžiojo karo laikų lietuvių dainos. Surinko *Jonas Norkus*. „Vairo“ b-vės leid. 1927. 240 p. Kaina 3 lit.

Mokyt. J. Mačernis, **Tėvų ir jaunimo dabartiniai rūpesniai.** Telšiai, 1928. 96 psl. Kaina 75 c.

Rygiškių Jono **Linksniai ir prielinksniai ir jų vartojimas mūsų kalboje.** „Sakalo“ B-vės leidinys. Kaunas, 1928. 134 pusl. Kaina 5 lt.

Jonas Amosas Komenskis **Didžioji Didaktika** (Didaktika Magna). Vertimą redagavo, įvadą ir žodynėlį paruošė doc. M. Račkauskas. Kaunas, 1927. Šviet. Ministerijos Knygų Leid. Komisijos leidinys 141 Nr. Kaina 8 lt.

Svenas Hedinas **Kelionė po Tibetą.** Vertė J. Kazėnas, kalbą taisė St. Dabušis. „Pažinkime žemę“ Nr. 4. „Sakalo“ B-vės leidinys. Kaunas, 1928. 116 psl. Kaina nepažymėta.

Prof. St. Šalkauskis, **Fizinis lavinimas ir jo tikslai.** Klaipėda, 1928. 48 p. Kaina 2 lt.

Prof. St. Šalkauskis, **Jaunuomenės idealizmas ir moderniejі šokiai.** Kaunas, 1928. 16 p.

Iš kun. A. Rodriguezo S. J. veik. „Tobulybės Kelias“. II d. III traktatas, **Nuolankumas.** Vertė *kun. A. Petrauskas* M. I. C. Mariampolės Marijonų Gimn. mokytojas. Įžangą parašė *kun. prof. P.Būčys M. I. C.* Marijonų vienuolijos leidinys. Mariampolė 1928, 264 p. Kaina 4 lt.

Apskritu metu ivairenibes musu krashte (Annales Varietates) su notu prydais gale. Parashi ir pats ishleida kun. K. A. Ambrozaitis, Juzapavos klebonas. 1927. 106 p.

Šatrijos Raganos (*M. Pečkauskaitės*) **Raštai III.** „Žinijos“ b-vės leid. 1928. 266 p. Kaina 4.50.

A. Lėvanas, **Ramiųjų ir dujingųjų bealkolių gėrimų darymas** su pasterizacijos pagalba. Kaunas, 1928. 44 p. Kaina 1 lt.

Skaitykite šiomis dienomis išeinančias iš spaudos naujas knygas:

1. *Kazio Inčiūros* **Su Jaunyste** — eilėraščių ir dainų knyga, 128 pusl. Kaina 3 lt.

2. *B. Prūso* **Našlaičio dalia** — apysaką, S. Zarecko vertimas, 136 pusl. Kaina 3 lt.

„RYTAS“

moksleiviams kaštuoja tik 2 lit. 50 ct. mėnesiui.
Atostogų metu siunčiamas, kur prenumeratorius išvyksta.
„Ryto“ adresas: K a u n a s, Mickevičiaus gatvė 28 Nr.

Amerikos lietuvių savaitraštis „GARSAS“

„Garsas“ yra didžiausias lietuvių organizacijos — Liet. R. K. Susivienijimo Amerikoje organas.

„Garsas“ deda literatūros, mokslo ir politikos raštus.

„Garse“ rasi žinių iš viso pasaulio. Daug rašoma iš Amerikos Lietuvių gyvenimo bei veikimo.

„Gar-ą“ redaguoja Matas Zujus

„Garsas“ metams Lietuvoje kainuoja 3 dol., pusei metų — 1,50 dol., 3 mėn. 0.75 d.

Prašyk savo giminių ir pažystamų, gyvenančių Amerikoje, kad užprenumeruotų Tamstoms

„GARSĄ”

222 So. 9 th Street, — Brooklyn, N.Y., U.S.A.

„VYTIS”

Lietuvos Vyčių organizacijos dvisavaitinis iliustruotas laikraštis.

„VYTY“ spausdinama daug gražių eilių, apysakų, straipsnių, scenos dalykų.

„VYTIS“ puošiamas gražiais paveikslais, Lietuvos ir Amerikos gamtos, žmonių gyvenimo darbuotės vaizdais, atskirų asmenų bei grupių atvaizdais.

„VYTIS“ veda kroniką Amerikos ir Lietuvos jaunuomenės bei visuomenės darbų.

„VYTY“ bendradarbiauja įžymūs spaudos darbininkai iš Lietuvos ir Amerikos.

„VYTĮ‘ Tamstai gali užrašyt Tamstos giminė, draugas bei pažįstamas amerikietis lietuvis, jei tik į jį gražiai atsiliepsi ir paprašysi.

„VYTIES“ kaina: metams — 4 dol., pusmečiui — 2 dol.

„V Y T I S“ 4736 S. Wood St., Chicago, Ill. U.S.A.

Ateitininkų Darbo Biuras.

Pasiūlo visų inteligentinių profesijų darbininkus: mokytojus (aukštesniosioms, viduriniosioms ir pradžios mokykloms), ekonomistus, buhalterius, raštininkus, mašinistes, kooperatininkus, vertėjus iš svetimų kalbų, spaudos darbininkus, repetitorius ir kit.

Darbo Biure registruojama visi ieškantieji darbo ateitininkai—sendraugiai, studentai ir moksleiviai. Kreiptis prašome šiuo adresu.

KAUNAS, Laisvės Al. 3 nr., IV kamb., telef. 28-21.

Priimamos val. kasdien nuo 12 iki 13.